

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	v upravnishvu prejemam:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izloži vsek dan svojo izjavo in svoje misli.

Inserati veljajo: peterskopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parle in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo napotne, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pisemna naročila brez istodobne vplaatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej K 25—	celo leto naprej K 30—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6:50	celo leto naprej K 35—
na mesec 2:30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Kraljeva ulica št. 5, telefon št. 88.

Debatle pravaštva.

Dunaj, 1. aprila.

Novo imenovani namestnik bosanskega deželnega poglavarja dr. Nikola Mandić je prispel na Dunaj, da se vladarju zahvali in da konfirira z vrhovnim upraviteljem anektiranih dežel, vit. Bilinskim. Že na potu so ga v Budimpešti lovili mažarski žurnalisti ter ga povpraševali za program, s katerim nastopa svoje visoko mesto. Dr. Mandić jim je bil radevolje na uslugo in tako je še snoči mogla javiti mažarska uradna tel. agentura urbi et orbi: Novi bosanski namestnik protestira proti insinuciji, kakor da bi nameraval delovati v zmislu trijalističnega programa. Dr. Mandić izjavlja, da je sicer dober Hrvat, pa ravno tako tudi zvest podanik Nj. Velikanstva cesarja in kralja. Njegova politika se bo v vsakem oziru ravnala po intencijah viteza Bilinskega in deželnega šefa fcm. Potioreka, katerih ravnanje je zopet v popolnem skladu z dunajsko in budimpeštansko vlado.

To je jasna in točna professio fidei k dualizmu. Dr. Mandić ni več poslanec in politik, postal je uradnik, za katerega je merodajna volja in ukaz višjih predstojnikov, kakor za vsakega drugega birokrata. Le če se držimo te razlage in že v naprej izključimo domnevanje, kakor da bi Mandićevo imenovanje pomenjalo kako, četudi le rudimentarno parlamentarizacijo bosanske vlade, smemo z osebnega stališča novega namestnika deželnega glavarja razumeti, da je podal to izjavo, ki je za politika Mandića popolnoma neodpustna.

Kajti ta izjava pomenja za stranko in idejo, katero je dr. Mandić dosedaj zastopal, najobčutnejši poraz in moralnično blamažo, kateri je težko najti para. Dr. Mandić je voditelj bosanskih pravašev, on sedi v vrhovnem vsepravaškem izvrševalnem odboru — še danes. Pravaški program zastopa, kakor znano, idejo državnopravne radikalizma, on je naperjen v prvi vrsti proti sedanjemu dualističnemu sistemu, katerega hoče poraziti, da se zedinijo vse hrvaške dežele, predvsem tudi Bosna in Hercegovina v neodvisno in samostojno hrvaško državo (v okvirju

monarhije, kakor se glasi pristavek novejšega datuma). Pravaški program je torej to, kar se danes označuje navadno z besedo trijalizem. Pravaši so ljudje velikih besed, boj proti sistemu imajo na jeziku in vse, ki niso z njimi, bi najrajši proglasili za narodne izdajice. V hrvaškem saboru so jim poslanci srbsko-hrvaške koalicije, ki stoja na nagodbenem stališču, »mažaronski hlapci«, ki paktirajo s sistemom in torej služijo dualizmu. Pravaška teorija odklanja vsako sodelovanje z vladami, ki so »dualistične«. Pravaška praksa pa je že nekoliko let povsem druga, državnopravna gesla so ji le lepa odeja, pod katero sklepajo pravaši svoje kupčije z Dunajem in Budimpešto v zmislu najbrezvestnejšega oportunizma. Zlasti odkar je priznalo pravaštvo našo slovensko-klerikalno stranko za svojo podružnico, je trijalistični radikalizem postal le puhlo frazerstvo. O politiki drja. Šusteršiča ne bomo govorili, opozarjamo le, da so pravaši v Dalmaciji najintimnejši zavezniki »sistema«, da so v Bosni od nekdaj podpirali vlado, ki je bila povrh še pod jakim mažarskim vplivom in da je tudi njihovo rotnenje v hrvaškem saboru le izliv onemogle jeze zapostavljenih, katerih oferte je bil grof Tisza odbil. To vse si je treba predočiti — kajti sicer bi bilo nerazumljivo, da se je odlični pravaški pravak »udinjal sistemu« (kakor bi se reklo v pravaškem žargonu). Toda dr. Mandić se ni le udinjal, on je marveč tudi slovesno proklical zmote svoje politične preteklosti. Priznal se je k dualizmu, proglasil intencije vladodržev sistema za svoj program. In še več! Protestiral je proti domnevanju, kakor da bi stremel za trijalističnimi cilji, češ, da je zvest podanik Nj. Velikanstva! Reči moramo, da je utemeljevanje tega protesta nekaj novega. Pravaški pravak spravlja torej trijalistično idejo v skoraj direktno nasprotstvo z zvestobo napram vladarju. Do tako dalekosežnih konsekvenc se pravaški oportunizem še ni povspel. Kaj poredko k temu naši in dalmatinski patrioti? Dr. Šusteršič je trijalist, dr. Dubljič je trijalist, cel Hrvaško-slovenski klub je trijalističen (seveda le po programu in ne po dejanjih) — ali so ti ljudje še zvesti vladarju, državi?

Ali ne bo kazalo, da sledijo svojemu prvaku ter tudi slovesno prekolnejo svoj program, ker bodo sicer začeli dihati po veleizdajstvu, oni najvernejši služabniki dunajske politike?

Ne varajmo se. Dr. Mandić je postal uradnik, ker se je moral odkrižati vseh političnih bremen — njegovi tovariši ostanejo politiki in, nikdo jih ne sili, da se svojim frazom slovesno odreko. Ne, dovoljeno jim je in priporočeno se jim, da pri frazah ostanejo, saj je tako zaslužno slepiti narod s trijalističnim radikalizmom, da se ga tem lažje po dualističnih notah skubi.

Dr. Mandićeva izjava je simptomatična za moralnično preperelost in propadanje pravaške ideje. Program starega poštenjaka Starčevića se nahaja danes v rokah političnih avanturistov — le malo je še onih, ki se pošteno in odkrito ter nepokoljebljivo borijo za njegove ideale. Dr. Mandićevo imenovanje, njegova pot na Dunaj — to je moralnični konec pravaštva.

Za jugoslovanski Trst.

Belgrad, 30. marca.

Poslednji krvavi dogodki v Trstu so burno odjeknili po celokupnem jugoslovanskem svetu in povsod so se prirejale ogorčene manifestacije proti brutalnemu postopanju Italijanov napram naši mladini in našem Trstu. Tudi belgrajska vseučilišna mladina je s silnim ogorčenjem spremljala borbo jugoslovanske mladine v Trstu in je dala temu izraza na sijajnem protestnem zboru, ki ga je sklicalo »Pobratimstvo«, skupno društvo vseh dijakov belgrajskega vseučilišča. To je bila v Belgradu po balkanskih vojnah prva in najsijajnejša manifestacija enotnega jugoslovanskega narodnega čustvovanja in izraz najčvrstejših solidarnosti z neustrašenimi borci za jugoslovansko Primorje v Trstu, Istri in Dalmaciji. Zlasti je bila važna konstatacija popolne soglasnosti v tem, da Trst mora biti jugoslovanski.

Že ob pol 9. zjutraj je bila velika dvorana vseučilišča polna vseučiliškega, strokovnega in srednješolskega dijaštva; opaziti je bila tudi

jako velika udeležba belgrajskega meščanstva. Med navzočimi je bilo videti tudi nekaj odličnih srbskih politikov in narodnih poslancev; tukajšnji Hrvati in Slovenci so prišli polnoštevilno, Slovenci so bili še posebej zastopani po svojem društvu »Triglavu«.

Skupščino je otvoril g. Mil. Aćimović, pravnik, ki je poudarjal, da je dolžnost belgrajske mladine, da pazno spremlja borbo jugoslovanskega elementa proti navalu Nemcev in Italijanov, da vedno pokaže svoje bratske simpatije in solidarnost in da smatra vsak napredek jugoslovanstva za svoj napredek in sprejme vsak udarec ravno tako nase in iz tega izvaja posledice.

Na to podeli besedo g. Milivoju Pavloviću, ki v daljšem govoru obrazloži zgodovino narodnostnega boja v Dalmaciji, Istri, Trstu in Gorici. Dokler so bili Srbi in Hrvati razdvojeni v medsebojnih bojih, povzročenih po konsekvencno izvajanjem avstrijskega državniškega načela: divide et impera, so se Italijani še lahko ustavljali našemu prodiranju k Jadranskemu morju. Slova obeh plemen in načelo narodnega edinstva sta zlomila poslednji italijanski odpor v Dalmaciji, ki je danes poslednja laška postojanka Zader vse hitreje prehaja v jugoslovanske roke in njega končni padec se mora izvršiti v najkrajšem času. Poudarja veliko važnost delovanja obeh Ciril - Metodovih družb za nacionaliziranje našega elementa na jadranskem Primorju in opozarja na dejstvo, da je Jugoslovonom še-le z jugoslovanskim Trstom zagotovljeno Jadransko morje.

Za g. Pavlovićem dobi besedo g. Mirko Hope, Srb iz Dalmacije, ki opisuje proces jugoslaviziranja Dalmacije in poudarja, da morajo vsi Jugoslavlani sedaj, ko je Dalmacija definitivno prešla v naše roke, koncentrično obrniti svoj pogled na Istro in slovensko Primorje, predvsem na najvažnejše mesto na jadranski obali, Trst in posvetiti vse moči delu za ohranitev in pridobitev teh krajev. Četudi so Italijani podpisani od Italije in uživajo zaščito avstrijskih oblasti, naj se ne nadejajo, da bo končna zmaga na njihovi strani. Nazadnje pozdravlja goriške Sloven-

ce, ki ravno ob tej uri bijejo boj za slovensko, jugoslovansko Gorico.

G. Damjan Kovačević, filozof, govori poln zanosa o naši Adriji, ki je naš ponos in naša dika, za katero se moramo boriti in jo braniti proti navalu tujcev. Tam na jugoslovanskem Primorju se vodi borba med Hrvati, Srbi in Slovenci na eni in Italijani in avstrijskim sistemom na drugi strani. Razvoj Jugoslovanstva se ne da več ustaviti, ker je ta proces naraven. Od ilirizma, ki ni segel v mase in ki se je pojavil v času, ko od zgodovine še ni bila določena dejstvitvev jugoslovanske misli, ter moral zato propasti, smo danes vsi zavzeti od modernega jugoslovanstva, ki temelji na popolnoma stvarni bazi in čigar izvršitev je popolnoma gotova stvar. Spominja se naših odličnih kulturnih bojnikov za jugoslovansko misel Meštrovića, Ilesića, Jovana Skerlića, Ivana Vojnovića in drugih in poudarja, da je v preteklih vojnah naš srbski vojak pokazal s svojimi titanskimi borbami, ki jih je izvajal s silno vero in s mirnim, razumnim prenašanjem smrtnih naporov, najlepši in najčistejši jugoslovanski patriotizem. Naši sovražniki vedno govore, da pomeni srbsko-bolgarska vojna konec jugoslovanstva, kar pa ni res; temveč ravno s to vojno se je pokazalo, kdo je oni, ki je pripravljen vse moči vložiti v nacionalne jugoslovanske ideale, a kdo se s pomočjo tujcev hoče odtrgati od narodne celote. Nekdaj so nam bila pota nejasna, a danes imamo pred seboj določno začrtano smer.

G. Milost. Bartulica, Hrvat iz Dalmacije, se zahvaljuje v imenu belgrajskih Hrvatov in Slovencev srbski akademski mladini za ta lepi akt solidarnosti in pažnje našim borbem na jugoslovanskem Primorju, kar bo slednje še bolj okrepilo v njihovem delu in jih navdušilo za brzo prodiranje.

G. Bor. Atanacković izvaja, kako je borba med narodi povsem prirodna, odločuje v njem mladost, energija in sposobnost rase. Dokler so bili Hrvati, Slovenci in Srbi razcepljeni, nismo mogli imeti pravih uspehov, danes je slika drugačna. Kdor hoče delati za napredek naše-

LISTEK.

Kristalni zamašek.

Roman.

Francoski spisal M. Leblanc.

(Dalje.)

Prisluškoval je nekaj hipov, potem je položil prst na usta in dihlil: — Tiho!

Ko so vstopili Sebastiani in njegovi trije sinovi v dvorano, je bil Daubrecq že skrnil pismo in je zopet ležal na postelji, ter se delal, kakor bi se bil ravnokar prebudil. Čuvaj je prinesel seboj steklenico vina, kozarec in nekaj jedi.

— Kako je kaj, gospod poslanec? je zaklical Sebastiani. Malo hudo smo vam roke stiskali... Takale palica zasukana v verigi pač hudo boli. To je bilo zelo v navadi tudi v časih revolucije in Bonaparteja... kakor se mi je pripovedovalo. Lepo je to, da se nič krvi ne vidi... Ah, in dolgo tudi ni trajalo. Tekom dvajsetih minut ste izbljuvali svojo skrivnost.

Sebastiani se je zasmeljal na glas, ponudil Daubrecqu vino in rekel:

— To pa moram reči, gospod poslanec, skrivališče ste res izborni

izbrali. Kdo bi prišel na tako misel!... Veste, kaj je gospoda markija in mene spravilo v zmotu? To, da ste zaklicali ime Marija. No, lagali niste. Samo da ste drugo polovico imena zamolčali. Treba je bilo, da ste tudi to povedali. Torej prav na vaših pisalnih mizi? Boga mi, to je res smešno!

Čuvaj Sebastiani je začel hoditi po dvorani gor in dol in si je zadovoljno mel roke.

— Gospod marki je silno zadovoljen, tako silno je zadovoljen, da pride jutri zvečer osebno semkaj, da vas popelje iz tega hrama. Da, gospod marki je mnogo razmišljeval. Nekaj formalitet bo treba prej opraviti... morda bo treba podpisati nekaj menic in povrniti gospodu markiju tisti denar, ki ste mu ga vzeli. Pa za strah in dušne bolečine bo tudi treba nekaj odšteti. Pa kaj je to za vas! Malenkost! In pomislite, da ne boste več imeli verig na sebi in da bomo z vami kraljevsko ravnali. Že danes pa imam ukaz, da vam ponudim buteljko starega vina in steklenico konjaka.

Sebastiani je Daubrecqu povedal še nekaj takih prijaznosti, potem s svetilko v roki pregledal dvorano in končno rekel svojim sinovom:

— Pustimo ga spati. Sicer ste pa tudi vi trije počitka potrebni. A bodite vendar pozabljeni, kajti zanašati se ni na nič...

Vsi štirje so zapustili dvorano in so za seboj zaprla težka vrata.

Lupin je še nekaj časa počakal, potem je vprašal s tihim glasom:

— Ali lahko začnem?

— Da! Toda pazite... Lahko da pride kdo čez uro ali čez dve uri pogledat!

Lupin se je lotil dela. Imel je izvrstno silo, železni križ v oknu je bil pa tako zarjavel in razjedel, da ga je bilo lažje prepiliti, kakor je Lupin mislil. Daubrecq je stal pri vratih in je pazil, če se kdo bliža.

— Končno, je dejal Lupin, ko je zadnjikrat nastavljal pilo. V tem tunelu je proketo tesno in neprijetno in še ta grozni mraz...

Napel je vse svoje moči in snel iz križa tolik del, da je nastala odprtina, dosti velika, da se skozi njo prerine človek. Potem se je odmaknil od okna do roba, kjer je imel vrveno lestev pričvrščeno in je zaklical:

— Pst!... vse je pripravljeno... ali ste gotovi?

— Da!... Se eno sekundo... dobro! vsi spe!... dajte mi lestev.

Lupin je spustil lestev in je vprašal:

— Ali lahko grem?

— Ne... počakajte malo... jaz sem zelo slab... mislim pa, da pojde vendar.

Daubrecq se je dosti hitro iz svoje sreče preril skozi okno in priplazil do svojega rešitelja. Sveži zrak

ga je pa hitro prevzel, zlasti, ker je bil izpraznil več kakor polovico buteljke. Lupin je vsled Daubrecqovega obotavljanja postal že nepotrpežljiv, ko je Daubrecq prišel zopet k sebi.

— Slabost me je že minila, je dejal. Dober sem zopet. Ali je pot dolga?

— Dosti dolga — tu smo v visocini kakih petdeset metrov.

— Kaj d' Albufex ni prišel na misel, da je mogoče skozi okno te ječe pobegniti?

— Skala je strma, kakor stena. — A vi ste se vendar po njej splazili?

— E — vaši sestrični sta tako prosili...

In z denarjem tudi nista štedili — človek pa mora živeti!

— Ti dobri ženski, je zavzdihnil Daubrecq. Kje pa sta zdaj?

— Tu na reki čakata v čolnu.

— Kaj je tu reka?

Da! Toda ne trativa časa s pogovori, saj je nevarnost še vedno velika.

— Še eno besedo!... Kaj ste se vi že dolgo skrivali na tem oknu, predno ste mi vrgli pismo.

— Ne, ne... dober četr ure... To vam vse pozneje povem... Zdaj se mudi...

Lupin je začel prvi plezati po vrvi nizdol. Priporočal je Daubrecqu, naj se krepko drži in čim večkrat ustavi, če najde njegova noga primerno oporo.

Potrebovala sta več kakor štiri-deset minut, predno sta priplezala do konca vrvi. Tam sta potegnili vrv za seboj in jo novič pričvrstila, da bi mogla nadaljevati prihodnji pot nizdol k reki. Daubrecq je bridko tožil, da ima členke tako razbolele, da ne more naprej.

— Ah, te kanalice, kako so me trpinčile, je vzdihoval. Ta d' Albufex mi bo to drago plačal.

— Tiho, je velel Lupin.

— Zakaj?

— Zgoraj... zdi se mi da slišim šum...

Stisnila sta se s skalami in poslušala. Lupin se je zopet spominjal viteza Tancarvillea in vojaka, ki ga je ustrelil.

— Ne, je dejal čez nekaj časa... Zmotil sem se... Prebedasto... Tu naju ne more nihče prijeti...

— Kdo bi naju mogel prijeti?

— Nihče... nihče...

Lupin je pregledal, če je vrvena lestev dobro pritrjena in je potem rekel:

— Torej, idiva dalje. Mislim, da bo lestev segla prav do čolna, kjer sta vaši sestrični.

Zaživžgal je in potem polglasno zaklical:

— Evo me... držite dobro... In obrnivi se k Daubrecqu je dostavil.

ga naroda na mejah, naj predvsem siri idejo narodnega edinstva.

G. Dragomir Simić izvaja, da dogodki v Trstu nimajo samo momentani značaj, temveč so naravna posledica avstrijske politike. V Trstu se je začel odločilni boj med jugoslovanskim in laškim elementom.

G. Vladislav Fabjančič razvija potek boja Slovencev za Primorje. Oči vseh Slovencev so že desetletja vrti v Trst in beseda Trst, bojni klic Slovencev, mora postati bojni klic vsega Jugoslovanstva. Potrebno je, da si z zavzetjem Trsta zagotovimo Jadran in s tem zaledje, da moremo uspešno nastopiti proti nemškemu navalu s severa. Kdor ima Trst, ta ima Jadran. V Trstu biva danes do 100.000 našega naroda, obala na severu in jugu je v naših rokah, oklenjena od železnega obroča, Trst mora priti v našo popolno posest. Zavest, da gleda na njih celokupno jugoslovanstvo od Vidma v Italiji do Soluna s pozornostjo in spremlja njih boj s simpatijami, bo še bolj okrepila tržaške borbe za jugoslovanski Jadran.

Poslednji je govoril g. Milič Soklič, tehnik, ki je navedel, da moramo proti ekspanzivni in imperijalistični politiki Italijanov tudi mi povesti borbo in to sistematično borbo. Govori, da se mora jugoslovanski pokret razširiti ne samo med inteligenco, temveč še bolj med narod, seljake, ki so glavni stebel jugoslovanske bodočnosti. Vsi Jugoslovani morajo smatrati Trst za ono skupno točko, kjer se moramo vsi složiti; glede pripadnosti Trsta nečemo sklepati z Italijani nobenih kompromisov: Trst je naš.

Vsi govori so bili burno pozdravljeni, zlasti je občinstvo z največjim navdušenjem in simpatijami pozdravljalo oba govornika Hrvata in Slovenca.

H koncu prečita g. Soklič sledečo resolucijo, ki je bila sprejeta z burno aklamacijo:

»Belgrajska vseučilišna mladina kot poklonik Jugoslovanstva smatra, da mora načelo nacionalnosti biti najmočnejši faktor v mednarodnih odnosih, ako se hoče mir in prosperitet človeške družbe. Vsled tega ona z ogorčenjem opazuje nekulturno tretiranje podrejenih narodov in obsoja mere, s katerimi se žali narodni ponos in se stvarja antagonizem narodov.

Dogodki v jugoslovanskem Trstu so v nizu drugih sličnih dogodkov izzvali v srcih belgrajske omladine ogorčen protest proti vandalškemu izbacivanju jugoslovanskih dijakov iz Rivoltelle, ker tak način nacionalne borbe na tujem ozemlju ni vreden lepih tradicij rodoljubljive Garibaldijevega in Mazzinijevega, v toliko bolj, ker se ta boj vodi proti onim, kojih zgodovina je napolnila s svetlimi napori za svobodo, bratstvo in enakost — za oni narodni ideal, ki za njim teži 15 milijonov Hrvatov, Srbov in Slovencev, za kojih dobro se ni še nikdar prelila niti kaplja tuje krvi.

Belgrajska univ. mladina skrbno bdi nad usodo svojih bratov in se divi njihovi veličastni borbi na jugoslovanskem Primorju ter jim kliče: ustrajajte, bratje, z vami je večna pravica in topla ljubav pet milijonov svobodnih bratov!

Predsednik prečita še sledečo brzojavko, ki se pošlje iz zborovanja kot pozdrav jugoslov. mladine v Belgradu:

Politično društvo »Edinost« v Trstu. Srbijska akademska mladina z gnusom obsoja brutalne italijanske napade na naše ponosne brate v jugoslovanskem Trstu in vam pošilja najsrčnejši bratski pozdrav. — »Pobratimstvo«.

Po končanem zborovanju so zapeli vsi prisotni Srbsko himno, hrvaško himno in slovensko himno ter vseslovansko pesem »Hej Slovani«.

Hrvatski sabor — odgoden.

Včerašnja seja hrvatskega sabora se je pričela opoldne. Otvoril jo je podpredsednik dr. Magdić. Na dnevnem redu je bilo poročilo proračunskega odseka o računskih zaključkih avtonomne uprave za leto 1905., 1906. in 1907.

Referent dr. Krišković je izjavil, da so računski zaključki v polnem redu ter predlagal, naj jih zbornica odobri.

Proti predlogu je govoril poslanec Jalžabetič, češ, da iz poročila niso razvidni dohodki in stroški. Poslanec dr. Šurmin je polemiziral proti Jalžabetiču in priporočal, da se sprejme predlog proračunskega odseka. Računski zaključki so bili odobreni.

O predlogu poslanca Zatluka glede legitimacij za saborske po-

slance je poročal poslanec dr. Marković in priporočal, naj se predlog sprejme. Predlog je bil sprejet.

V imenu verifikacijskega odseka je poročal referent dr. Srgjan Budisavljević.

Najprvo je predlagal, da se verifikacija mandata poslancev barona Skerleca in Marka Došenja.

Glede kršenja imunitete poslanca Radića je referent izjavil, da je odsek proučil vse spise o tej aferi in prišel do zaključka, da so dani vsi znaki kršenja imunitete, vsled česar se vlada poziva, naj o Radićevi stvari uvede preiskavo in o uspehu te preiskave poroča saboru.

Glede razveljavljanja Radićevega mandata je referent izjavil: Dognano je, da je bil poslanec Radić radi hudodelstva javne nasilnosti pravomočno obsojen. Po zakonu je torej izgubil aktivno volilno pravico, a v zmislu volilnega reda je tudi izključen od pasivne volilne pravice. Z ozirom na te razloge je referent predlagal, naj se izvolitev poslanca Radića razveljavi.

Proti predlogu verifikacijskega odseka so nastopili posl. Akačič, Jalžabetič in dr. Kiš in sicer popolnoma po pravici, ker je pač nezmislno o stvari, ki je dala povod — zakonit ali nezakonit, to še ni dognano — sodni obsodbi poslanca Radića, odrediti preiskavo, obenem pa razveljaviti Radićev mandat radi obsodbe, katere zakonito utemeljenost se mora šele po preiskavi dognati. Za odsekov predlog sta govorila poslanec dr. S. Popović in referent dr. Budisavljević.

Sabor je sprejel odsekov predlog, da se razveljavi Radićev mandat.

Nato je predsednik izjavil, da je treba saboru predložiti več važnih zakonskih načrtov, ki jih je treba temeljito proučiti, vsled česar predlaga, da se seje odgode do sredi meseca maja. Predlog je bil sprejet in predsednik je zaključil sejo ob 1. popoldne.

Pašić o zunanji politiki.

Srbski tiskovni urad razpošilja sledeči eksceprt iz izjave, ki jo je podal srbski ministrski predsednik v skupščini. Ko je bil proračun zunanjega ministrstva po splošni debati sprejet, so prešli v specialno debato. Ministrski predsednik in zunanji minister Pašić je podal sledečo izjavo: Zunanja politika vlade ni izpremenila svojega stališča napram Albaniji. Položaj v Albaniji še ni urejen in njena nova vlada stoji pred nalogo, ta položaj čimprej urediti. V nasprotnem slučaju bi se sedanji režim v Albaniji, o katerem menijo, da je najboljši, kompromitiral. Srbsko politiko vodi želja, ohraniti na Balkanu mir. Po tolikih žrtvah, ki jih je doprinesel srbski narod, nalagajo vitalni srbski interesi srbski vladi dolžnost, da se ohrani mir na Balkanu. Temelj srbske politike so ustvarili veliki zgodovinski dogodki, ki so se odigrali na Balkanu. Ustvarjen je vsled dejstev, da so se štiri države: Srbija, Crna gora, Grška in Romunija zedinjeno in solidarnično morale bojevati proti hegemoniji ene države na Balkanu. Srbska vlada, kakor tudi vlade teh držav, ki so podpisale bucareški mir, so prepričane, da se mora zveza ščititi proti vsakemu napadu. V tej politiki smemo vedno računati na sodelovanje naših zaveznikov in na sporazum z Romunijo, ker so pripravljene ščititi položaj, ki ga je ustvarila bucareška pogodba. Na tem potu mora srbska politika računati na simpatije in politično varstvo vseh teh držav, ki žele, da se vzdrži sedanja situacija. Politika Srbije mora tudi nadalje krepiti in gojiti odnose Srbije in njene entente. Pripravljena mora biti proti vsemu, kar smerni na to, da se oslabi ti odnosi. V tem je moč novega položaja.

Položaj v Bolgariji.

Bolgarska vlada je te dni razglasila oficijalni rezultat volitev v narodno sobranje. Glasom te objave je dobila vlada v stari Bolgariji 94 mandatov, opozicijske stranke pa skupaj 110, in sicer zemljedelci ali agrarci 51, demokrati 22, narodnjaki 9, široki socijalisti 10, tesni socijalisti 11, radikali 5 in cankovci (stranka dr. Daneva) 2 mandata.

V novi Bolgariji, to je v Trakiji, je dobila vlada 32, opozicija (demokrati) pa 9 mandatov.

Potemtakem bi imela vlada v narodnem sobranju 126 poslancev, opozicija pa 119.

Po veljavnem volilnem redu odpade v Bolgariji po en mandat na 20.000 prebivalcev.

Pred volitvami je dala vlada oficijalno razglasiti, da šteje nova Bolgarija, to je okrožje Gjumrdžina in Strumica skupaj 813.134 prebivalcev, da torej odpade po gori citirani

določbi volilnega reda na novo Bolgarijo 41 mandatov.

Sedaj po končanih volitvah pa objavlja ministrstvo zunanjih del nove statistične podatke o prebivalstvu v novi Bolgariji. Po teh podatkih pa šteje prebivalstvo v novih pokrajinah ne 813.134 duš, marveč samo 657.000, torej ima nova Bolgarija pravico samo do 34 mandatov.

Od teh 34 mandatov pa jih po zakonu odpade na vlado 26 in na opozicijo (demokrate) 8.

Vlada bo torej imela v narodnem sobranju, ki ima danes, dne 2. aprila, svojo prvo sejo, 120 poslancev, opozicija pa 118. Vlada ima potemtakem v parlamentu samo 2 glasa večine.

Njeno večino pa tvorijo Turki, ki so bili izvoljeni za poslance v Gjumrdžini.

Sofijski »Mir« piše z ozirom na današnji otvoritev narodnega sobranja:

»Stara Bolgarija je premagana od gjumrdžinskih Turkov na povelje iz Carigrada...«

Po 29. juniju (dan napada na srbsko vojsko), je napisana v bolgarski zgodovini nova črna stran: Car Ferdinand drži na krmilu vlado, ki ji je narod opetovano izrekel nezaupanje, v svrhu, da se bori proti narodu s pomočjo turških močtev. Izdajalstvo je tu očitno!

Francija in Romunija.

Pariški »Temps« priobčuje članek z nadpisom »Naloge Romunije in Francije«, v katerem konstatira, da je Francija v vseh težkih trenutkih podpirala romunski kabinet in ima nedvomno pravico do priznanja, da je prava prijateljica Romunije. Iz Francije je izšla misel, da je politika Romunije odločilnega pomena in da se mora smatrati kralja Karla kot sodnika o vojni in miru. Da more Romunija to srečno vlogo igrati, mora imeti popolno svobodo v delovanju, in ima Francija posebno zaslugo, da je v tem oziru ni nikdar omejevala. Romunskih simpatij ni nikdar nedostajalo Franciji, in mi smo izrazili svoja prijateljska čustva, ko so od romunske strani povabili več uglednih Francozov, da okrepe intelektualne odnose med obema deželama. Povratek Romunije k staremu prijateljstvu se je srečno izvršil istočasno z novo politično smerjo, ki oddaljuje Romunijo od trozveze, da jo zbliža s Francijo, Anglijo in Rusijo. Vsled tega moremo danes stopiti v mnogo ožje stike z Romunijo ter uspešno sodelovati pri zajamčenju balkanskega miru kakor tudi vzdrževanju evropskega ravnotežja.

Stajersko.

Glasbena šola v Celju (podružnica Glasbene Matice ljubljanske) priredi prihodnjo nedeljo, dne 5. aprila ob pol 8. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma koncert. Sodeluje orkester Narodne godbe, otroški zbor glasbene šole in Celjsko pevsko društvo. Godbene točke dirigira učitelj Glasbene šole g. V. Engerer, pevске pa g. dr. A. Schwab. Ostalo povedo plakati. Občinstvo opozarjamo posebno na to, da se bo tokrat prvič pel dr. A. Schwabov »Solncek moje«, koncertni valček za mešan zbor. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Goričar & Leskovsku. Dobro si bo sedeže naprej zagotoviti, ker se obeta velik obisk.

Vranksi. Občni zbor Ciril-Metodove podružnice se vrši v nedeljo, 5. aprila ob 8. zvečer v gostilni g. Košenine. Z občnim zborom je združeno predavanje o 500letnici umeščenja koroških vojvod na Gospodstvem polju.

V hiši obešenčev se naj ne govori o vrvi! Mariborska policija je zaprla 25letnega mehanika Megliča, češ, da je pomagal nekemu vojaku k dezerciji. Ko ga je policaj prignal v zapor k okrožni sodnji, je tam z vratarjem klepetal in ni pazil na svojega jetnika. Ta je porabil ugodno prilžnost in jo je tiho popihal. Kljub njegovi kruljivosti ga policaj ni mogel več dohiteti. Meglič je eden izmed onih prič, ki so l. 1908 izpovedale proti nemškemu divjakom in to je povod, da ga sedaj »Marb. Zeit.« psuje, kar more. Meglič je že večkrat kaznovani človek in gotovo ni povoda za zagovarjati. Ali »Marburger Zeitung« bi vendar bolje storila, ako bi molčala. Saj sedi pravkar v istem zaporu, iz katerega jo je začasno pobral Meglič, bivši mariborski policaj Kussmann zaradi tatvine, in sicer zaradi grde tatvine pri ubogih trafikantih. Ta Kussmann je gotovo igral v Mariboru bolj odlično vlogo, kot ubogi in neznan Meglič. Pa še višjagospoda iz Maribora je obtožena zaradi tatvine... Tako n. pr. mariborski podžupan, mariborski državni in deželni poslanec vodja mariborskega

Nemštva — Henrik Wastian. Gosp. Jahn, kaj je častnejše, Megličev zločin ali Wastianov prestop? Če že govorite o »častnih galerijah«, potem dajte na vsak način, kakor se spodobi, pred Megliča Wastiana, Kussmanna, Lavala. Dobro bo, če si v bodoče zapomnite: v obešenčev hiši se naj ne govori o vrvi!

Klerikalna nesramnost. Klerikalci se v »Slovincu« bahajo, da so »dovolili« liberalcem dve mesti v osrednjem odboru štajerske kmetijske družbe. Resnica je pa ta, da so naši ljudje tudi tokrat vkljub nespori večini klerikalcem bolj popustili ko bi v interesu stranke smeli, samo da ohranijo složen nastop slovenskih delegatov na občnem zboru štajerske kmetijske družbe. Klerikalci jih sedaj za to popustljivost zasmehujejo. Upamo, da bodo to zasmehovanje za prihodnjič zalego in bode vendar že enkrat vsakdo, ki ga je kaj moza, uvidel, da s političnimi faloti ne sme imeti dostojen človek nobene skupnosti.

Deželna zveza za tujski promet pozivlja v uradnem listu štajerskega namestnika interese v krajih, koder še ni lokalnih društev za povzdigo tujskega prometa, naj ista čim prej ustanovijo. Deželna zveza, da jim bo rada šla s svetom na roko.

Številni čebelnjakov na Sp. Štajerskem. Dne 31. decembra 1910 se je našelo čebelnjakov na Sp. Štajerskem: v političnih okrajih Celje 4889, Konjice 886, Ljutomer 4727, Maribor 6702, Ptuj 9919, Mozirje 2407, Brežice 2448, Slovenjgradec 5508 in v mestih Celje 19, Maribor 128 in Ptuj 77. Ta panoga narodnega gospodarstva predstavlja torej na Sp. Štajerskem precejšnjo vrednost.

Slov. Bistrica. V kratkem se vršijo pri nas občinske volitve, ker je oblast izvolitev nemčurskega odbornika Oratscha razveljavila. Nemčurji s svojim advokatom dr. Janeschitzem na čelu so pridno na delu, da si priborijo zopet ta mandat in ohranijo nemški značaj Slov. Bistrice. Volilci pa jim bodo menda prekrizali račune. In to bi bilo popolnoma pravilno! Vedno višje so občinske doklade, tako da so davkoplačevalci že skoraj popolnoma obupani, napredka pa v mestu ni opaziti nikjer in se mora človek nehotе vprašati, kam neki pridejo ogromne vsote, ki jih plačajo davkoplačevalci leto za letom na občinskih dokladah. Slovenski odbor nikoli ni bil za sedaj kontrolni organ, ki bi vsaj nekoliko gledal nemčurjem na dolge prste, ob prihodnjih novih volitvah pa se bodo tudi marsikomu drugemu že odprle oči in odklenalo bo vsaj v tretjem razredu nemčurskemu gospodarstvu.

Poljčane. Naši narodni protivniki imajo priznano hude in dolge jezike. Posebno se odlikuje med njimi veleposesnik Albin Grundner, ki se kaj rad ponaša s tem, da je največji davkoplačevalec v slovenjebistriškem okraju, iz česar izvaja zase pravico, da sme celo čast krasti poštenim ljudem. Ta nemčurski nadutež se je parkrat pošeno opek. Vkljub temu pa mu žilica ni dala miru; g. nadučitelj Jožef Svetlin mu leži posebno v želodcu. Pokazati mu je hotel svoje zaničevanje s tem, da ga je javno na cesti v Poljčanah obdolžil nečastnega dejanja s trditvijo, da g. nadučitelj kuri v svojem privatnem stanovanju s šolskimi drvmi. G. nadučitelj — poštenjak od nog do glave — tega neutemeljenega očitka ni mogel vtakniti mirno v žep in je vložil zoper Albina Grundnerja obtožbo zaradi razžaljenja časti. »Največji davkoplačevalec« Albin Grundner je za svojo obdolžitev nastopil dokaz resnice. Cela vrsta prič je priromala iz Poljčan pred kazensko sodišče v Slov. Bistrico, toda za Albina Grundnerja ni bilo pomoči. Dokaz resnice se mu seveda ni posrečil in sodnik ga je zato obsodil na 100 K denarne globe in v povračilo vseh stroškov kazenskega postopanja. S to sodbo pa Albin Grundner ni bil zadovoljen in je vložil po nemčurskem odvetniku dr. Janeschitzu vzklik zaradi krivde in kazni. Okrožno sodišče pa je pri vzklicni razpravi dne 26. marca 1914 obsodbo prvega sodnika potrdilo in Albina Grundnerja obsodilo tudi v plačilo stroškov vzklicnega postopanja. Tako je ošabni Albin Grundner na celi črti slavno — pogorel. Gospoda nadučitelja Jožefa Svetlina je v prvi in drugi instanci zastopal koncipient dr. Ravnik iz pisarne g. dr. Lemeza, odvetnika v Slov. Bistrici.

Ormoška čitalnica priredi v nedeljo dne 5. aprila komorni večer.

Kuga na gobcu in parklji pri goveji živini je razširjena na Sp. Štajerskem le še v občini Selnica ob Muri.

Slovensko gledališče v Mariboru. Kakor smo že poročali, se vrši prihodnja predstava na cvetno nedeljo, dne 5. aprila 1914 ob pol 4. popoldne in sicer se bo vpriporilo »Trplje-

nje in smrt Jezusa Kristusa« v enajstih slikah. Med igro svira godba. Te pasijonske igre so se že predstavljale na vseh večjih odrih. Obisk kaže biti polnoštevilen, zato si naj občinstvo preskrbi že sedaj vstopnice pri g. Weixlu, Glavni trg 22.

Koroško.

Mrtvilo na Koroškem. Piše se nam s Koroškega: Naši politični voditelji so menda začeli čutiti, da so se jih naveličali tudi najvdanejši pristasi ter izgubili vero v njihovo dobro voljo za narodno delo, zakaj zadnji čas so začeli zopet ubirati narodne strune. Ne delajo sicer nič, kakor je že njihova navada, ampak zdaj vsaj govore. Toda — kaj vidimo? V deželi vlada tisto mrtvilo, kakor po navadi. Prepotoval sem zadnji čas po opravih velik del slovenske Koroške in se prepričal, da ljudje niti ne vedo, da se je vnovič začel boj za slovenske jezikovne pravice. Cisto nič ne vedo. Človek bi mislil, da bodo »voditelji« skrbeli, da bo ljudstvo podučeno, kajti le tako jih bo mogoče podpirati, a nič in nič. Lenoba čez vse!

Drobne novice. Avtomobilska zveza med Šmohorjem in Kočami se je otvorila 1. aprila in velja sedanji vozni red do 1. maja. Od 1. maja se spremeni vozni red tako, da bo imel avtomobil zvezo z večernim vlakom, ki pelje proti Beljaku. — Poskus en samomora. V Beljaku se je s samomorilnim namenom ustrelil kuhar tamošnje vojaške bolnice s svojo službeno puško. Krogla mu je predrila prsi in končno obtičala v zidu. Mož še živi. Vzrok poskušene samomoru še ni znan. — Požar. V Wietingu je izbruhnil včeraj zjutraj požar na posestvu Reiterja ter mu uničil vse gospodarsko poslopje. Zgorelo je vse ter je posestnik rešil le golo življenje.

Primorsko.

Novi topovi za Gorico. »Soča« poroča: »Te dni so prispeli v Gorico tekoči 31 cm kalibrski havbični topovi, ki so namenjeni za novo havbično baterijo: Istočasno so pripeljali v Gorico tudi 12 velikih avtomobilov, ki imajo po 120 konjskih sil. Ti avtomobili imajo vsi močne oklepe in na vsakem avtomobilu se bo nahajal velik oklopni stolp, v katerem bo havbični top. Kako veliki so ti avtomobili kaže okoliščina, da veljajo gumastni kolesni obroči okrog 7000 K.

Istrske deželnozborske volitve in italijanska vlada. »Naša Sloga« poroča, da bodo dobili Italijani v Istri od Italijanov v kraljestvu dvojno podporo in vplivala na dunajsko vlado, drugič pa se bo iz Italije same dalo istrskim Italijanom nad pol milijona lir. Že sedaj se v Italiji nabira za istrske Italijane. »Corriere della Sera« v Milanu je že sam nabral več nego stotisoč lir.

Tržaški občinski svet. V predvčerajšnji seji tržaškega občinskega sveta je prišlo do daljše debate radi predloge o ustanovitvi hipotekarne kreditnega zavoda. Občinski svetnik dr. Vilfan je stavil dodatni predlog, da naj se pri poslovanju tega zavoda gleda tudi na to, da bo slovenski jezik enakopraven z italijanskim. Naj se posebno gleda na to, da bodo tiskane vse tiskovine in vsi vzorci v obeh deželnih jezikih. Ta predlog sta pobijala občinska svetnika dr. Pucher in dr. A. A. Nato so bili vsi predlogi občinskega odbora sprejeti s 60 proti 6 glasovom.

Zopet italijanski napad. V nedeljo, okrog pol 11. ure zvečer vračalo se je iz nekega zleta troje Slovencev po Stadionovi ulici. Ko so prišli mimo kavarne »San Marco«, jih je zajela tolpa kakih 20 Italijanov ter pričela udrihati po mirnih Slovencih, ki niso zagrešili drugega, nego da so med seboj govorili slovensko. Italijani so se posluževali pri tem pretepu železnih palic in iz kavarne so celo stoli leteli na Slovence. Kakor ob takih prilikah običajno, stražnika ni bilo nikjer. Končno se je po polurnem boju vendarle prikazal in Italijani so jo urnih krač popihali. Do danes hitra tržaška policija ni prejela niti enega teh zahrbtnih napadalcev.

Goriška porota. Za včeraj določena obravnava goriške porote radi razžaljenja časti potom tiska, ki ga je zagrešil bivši deželni odbornik dr. Pettarin nasproti odgovornemu uredniku goriškega lista »L' Eco del Litorale«, je odpadla, ker sta se obe stranki pred razpravo poravnali.

Tržaška porota. Roparski umor. Včeraj se je pričela razprava pred porotnim sodiščem radi roparskega umora starke Neže Mayer, stanujoče v ulici Punta del forno, katero so umorili ter oropali delavci: Josip Bregant, Emil Bossa in Karol Visintin.

Drobne novice. Umrli je v Trstu v bolnici hipar Ludovik Taddio, zelo zmožen umetnik. Bil je jako skromen in delaven. — Trdnjavski artiljerija v Gorici. Včeraj ob 6. zvečer dospel je v Gorico bataljon trdnjavskega topničarstva št. 10 pod poveljstvom majorja Morica Schrötterja iz Dunaja. Pozdravili so novodošle vojake začasni brigadir polkovnik Mayer, deželni glavar dr. Faidutti, župan Bombig ter vojaški in civilni krogi Gorice. — Zvit tat. Včeraj dopoldne je dvignil borzni agent Rodriguez v filijalki kreditnega zavoda v Trstu svoto 48.100 kron ter znesek spravil v zunanji žep svoje suknje. Komaj pa je šel par sto korakov po VII. novici, ko pade poleg njega neki človek na tla. Usmiljeni borzni agent mu pomaga zopet na noge ter se lepo zahvaljujoč hitro poslovil. Ko je nekaj časa nato segel Rodriguez v žep, ni bilo denarja nikjer. Zviti tat pa je neznano kam izginil.

Volitev delegatov in namestnikov

v občini zbor deželne urada splošnega pokojninskega zavoda za nameščence v Trstu.

Prvič smo se udeležili Slovani avstrijskih južnih dežel volitev v ta zavod, ki so se vršile dne 29. marca t. l. Socijalni pomen tega zavoda je zahteval od nas, da stopimo v volilno borbo in si skušamo zagotoviti v načelstvu ono mesto, ki nam gre po številu, katero v zavodu predstavljamo. Ali kakor pri političnih bojih, tako so se tudi tu združili naši narodni nasprotniki. Italijani in Nemci, in združeno nastopili proti nam. Napeli so vse sile, da ne pridemo Slovani do zastopstva v zavodnem načelstvu, četudi imamo do tega sveto pravico. Kranjski Nemci so v več kategorijah odločili s svojimi glasovi proti nam; pozabili so, da žive na naši zemlji in da jim je naš narod pomagal polniti njih žepo in ustvariti ono gospodarsko pozicijo, ki jo zavzemajo in ki jo sedaj izrabljajo proti nam.

Ali kljub italijansko-nemški zvezi smo dosegli uspehov, s katerimi moramo biti zadovoljni. Rezultat volitev je sledeči:

V kategoriji A—D (prosti poklici, gozdarstvo in poljedelstvo):

V skupini nameščencev so bili izvoljeni za delegate italijansko-nemški kandidati, ki so dobili 760 glasov in za namestnike slovenski kandidati: Anton Trtnik, Anton Sluga, Fran Kravos in Karl Tomšič s 492 do 495 glasovi.

V skupini službodajnikov italijansko-nemški kandidati z 253 glasovi, dočim so bili slovenski kandidati dr. Maks Obršnel, dr. Karl Podgornik, dr. Edvard Slavik in Franc Primc izvoljeni s 194 glasovi za namestnike.

V kategoriji B (industrija in obrt):

V skupini nameščencev so bili izvoljeni za delegate italijanski kandidati z 860 glasovi, za namestnike nemško-italijanski kandidati s 410 do 415 glasovi, dočim je dobila slovenska lista 142 glasov.

V skupini službodajnikov so bili izvoljeni za delegate italijansko-nemški kandidati s 163 glasovi, dočim so bili slovenski kandidati Josip Lončarič, Ivan Caharija, Ivan Ogrin in Dragotin Hribar izvoljeni z 48 glasovi za namestnike.

V kategoriji C (trgovina in promet):

V skupini nameščencev so bili izvoljeni za delegate italijanski kandidati z 2087 glasovi, dočim je nemško-italijanska lista dobila 747 glasov in slovenska 253 glasov, tako da so bili nemško-italijanski kandidati (med katerimi so izmed desetih štirje Nemci) bili izvoljeni za namestnike.

V skupini službodajnikov je prodrla italijansko-nemška lista s 440 glasovi, dočim so bili slovenski kandidati Ivan Bonač, Anton Radovič, Karl Dvornik, Franc Abram, Tomaž Gruden, Fran Hainrihar, Iv. Sutej, Ivan Knez, Fran Hmelak in Fran Jurca izvoljeni s 101 glasom za namestnike.

Cetudi so Nemci z vso vneto skočili v objem italijansko-nemške zveze in podpirali Italijane proti Slovonom z vsemi svojimi močmi, so jih Italijani nehalno prevarili. V kategorijah namreč, kjer so bili Italijani v skrbah za svojo zmago in to posebno v celi kategoriji A—D in v kategorijah B in C v skupini službodajcev, so glasovali za kompromisno italijansko-nemško kandidatno listo, v onih kategorijah pa, kjer niso potrebovali nemških glasov, kakor v kategorijah B, skupina nameščencev in C, ravnotako skupina nameščencev (svoje nezveste s svojimi nemškimi

zaveznikom in glasovali za izključno italijansko listo ter izbrali za kandidate samo Italijane, dočim so kompromisni nemško-italijanski kandidati bili izvoljeni le za namestnike.

Uspeh, ki smo ga dosegli s prvim nastopom in brez posebnih priprav, je za nas popolnoma zadovoljiv, pomenja moralno našo zmago. Čim bolj se razvija naš narod gospodarsko in kulturno, tem večje bo število naših ljudi v zavarovalnem zavodu in pri drugih volitvah moremo računati, ako sleherni od nas stori svojo dolžnost — kar se žalibog tokrat ni zgodilo — na gotovo zmago vsaj v nekaterih kategorijah.

Dnevne vesti.

+ Zastopnik notranjskih klerikalov. Klerikalni kandidat za notranjsi državnozborni mandat je deželni tajnik dr. Lovro Pogačnik, jako nedolžen gospod, iz katerega se je že na gimnaziji ves svet samo norca delal. Zdaj skrbi kot kandidat, da se cela Notranjska smeje. Gospod dr. Lovro Pogačnik agitira in kandidira pravzaprav pri klerikalnih ženskah. Njegovi shodi za volilce so le bolj postranska stvar, nekaka formalnost, glavna stvar so mu ženski shodi in ženske že tudi obetajo, da pojdejo zanj z največjim veseljem v boj. Ni napačna, ta spekulacija. Ženske sicer nimajo volilne pravice, ampak so strastne agitatorice, veliko bolj vnete kakor moški in so že zdaj pri volitvah terorizirale svoje može na vse načine. Kaj bo šele zdaj, ko jim prireja dr. Pogačnik posebne shode. Zdaj ko pojdejo ženske z največjim veseljem v boj, pač ni dvoma, da bo dr. Pogačnik svoj namen dosegel. Upamo, da bo iz hvaležnosti nastopal v državnem zboru časih tudi v ženski kikirli ter tako javno posvedočil, da je pravzaprav poslanec notranjskega klerikalnega ženstva.

+ »Slovenec« ne more dati prav nobenega pojasnila o svojih zvezah z ministrstvom zunanjih del, s »Piusvereinom« in z dispozičnim fondom. Čisto nič ne ve o teh zvezah in čisto nič se ne spominja, da bi bil iz teh virov dobil kak subvencijo. Tako popolnoma nič se ne spominja, da kar besen okrog sebe bije. Upamo, da bo vendar koga dobil, ki mu bo verjel, da je ministrstvu zunanjih del zastoj izkazoval sramotne službe in da klerikalna stranka sicer z vsemi izsiljevalnimi sredstvi lovi po ministrstvih subvencije, samo dispozičijski fond prepušča svojemu prijatelju Stapskemu, sredstva Piusvereina pa drugim klerikalnim listom. Samo zdaj je »Slovenec« v zadregi. 20.000 kron išče. Slovensko izjavlja, da jih ni prejelo ne njegovo uredništvo, ne njegovo upravnništvo. Tako je zbežan, da jih išče celo pri »Slov. Narodu«. A to je napačni naslov. Če je prišel ta denar in ga ni ukradel ne iz Alojzijevega spodenja g. Krek, ne od rajnega Pakiča pomiloščen g. Gostinčar, potem bi bilo morda vendar dobro, če bi »Slovenec« upregel g. Štefeta, čigar špiceljska zmožnost se je tako po septembrskih dogodkih kakor sedaj pri dijaški stavki tako sijajno obnesla, da bo gotovo znal tudi ta denar najti.

+ Z zvišanjem dež. doklad so klerikalci veliko storili za povzdigo preklinjanja na Kranjskem. Najprej so kmetje kleričale zaradi podražanja žganja, zdaj pa jih zlasti na Dolenjskem kolnejo zaradi podražanja vina. Saj je pa tudi hudo za dolenjskega vinogradnika. Že tako je le s težavo spravil svoje vino v denar in ima še polno vina neprodanega doma, zdaj pa mu njegovi reševalci s podražanjem odganjajo konsumente. Dolenjski kmetje vedo, da jih čaka na jesen velika gospodarska kriza in zato kolnejo.

+ Postave brez moči in veljave. Za koga? Kaj bi povpraševali in pravili, saj lahko vsak ugame — za duhovne v šoli. Za te gospode nimajo postave in odredbe, naj so že dane od dež. šol. oblasti, ministrstva, ali še višje gori, nobene moči. Ti se zmejnijo za nje kot za lanski sneg. Znano je, da je prepovedano šolskim otrokom, da vstopajo kot člani v razna društva. Postava ne dela nobene izjeme. Sploh je prepovedano biti član šolskim otrokom vsakemu društvu, in gotovo tudi cerkvenim. Duhovni kot katehetje se za to prav nič ne zmenijo. Oni kratkomočno kar v šoli agitirajo in vpisujejo šolske otroke v razna njih društva in bratovščine. Pa ne samo to. Od otrok zahtevajo tudi plačila kot vstopnino. Otroci pri tem nedolžni, seveda, doma nadlegujejo starše, ki radi ljubelega miru, in da bi v šoli otroka akademično izobražen gospod ne preganjali in sovražili, rajd dajo te solde, misle, saj bode enkrat že konec. In vendar je vsako zbiranje v denarjih brez dovoljenja šolske oblasti prepovedano. Ogorje učitelju — slomškarji so izvzeti — če bi zbi-

ral brez dovoljenja — še za tako obče koristno stvar! Po novem šolskem zakonu bi ga obesili na prvi kandelaber in ga pustili viseti ves teden za zgled drugim. Tudi zdaj se tem gospodom ne bo nič zgodilo. Radi tega tudi ne pišemo, ampak da širja javnost izve, kako se teptajo postave v dvajsetem stoletju v Avstriji v vodilni Kranjski. Vlada je prepustila v dež. šol. svetu vso moč dr. Lampetu in je zdaj le izvršujoči organ le-tega ukazov. Na koncu še to: Vse zavedne učitelje svarimo, da naj v tem oziru ne store najmanjšega koraka, ker vse kar se bo doseglo bo to, da se ga bo preganjalo, drugega pa prav nič. Za duhovne gospode ne veljajo dandanes v šoli, pa tudi zunaj, nobene postave. Ti lahko delajo in postopajo kakor nekdanji turški paše.

+ Petstoletnica poslednjega ustoličenja koroškega vojvode v slovenskem jeziku na Gosposvetskem polju. V trajen spomin na ta dogodek bi naj občinski sveti slovenskih mest in trgov poimenovali katero svojih ulic ali cest »Gosposvetsko«, v slovenskih vaseh bi se naj zasadile gosposvetske lipe in za koroške Slovence bi se naj izdajal v poljudnem in v narodnem duhu pisan podučen list: »Glas od Gospe Svete«. Razven tega bi se naj ustanovilo posebno obrambno društvo za Koroško, katero bi imelo pravico doneske nabirati pri vseh slovenskih narodih habsburško-lotrinske monarhije.

+ Kaj pa je s Kamilo Theimerjevo? Kar nič več se ne sliši o njej. Gospa Bogomila Šusteršičeva, gospod dr. Šusteršič in gospod Povše so jo na rokah prinesli v Ljubljano. g. Krek jo je nosil v srcu in častili so jo kakor kako princezino iz kraljevske krvi. Seveda, ko so se skregali, jim je prišla Kamila s takimi stvarmi, da je zavlada groza in strah v cellem klerikalnem taboru. Kamila je bila brutalno brezobzirna, klerikalci pa se niso upali dosti odgovarjati, a še to bi bili radi preklicali, ko je Kamila vložila tožbo proti »Slovencu« in proti »Gorenjcu«. Dr. Pegan je za »Slovenca« pač poskušal nekaj dokaz resnice, a še kot priča zaslišan Povše ga je postavil na laž. Kamilinih tožb so se klerikalci tako bali, da jih je kar do kosti zabeležilo, če so o njih le slišali. Kreka je Kamila tako krvavo razžalila, da si kaj hujšega ni misliti, a vendar se je Krek raje sam s tem blamiral, da je zamudil rok za vložitev obtožnice, kakor da bi Kamili pred sodiščem pogledal v oči. Ne en klerikalec se ni upal tožiti, pač pa so bežali pred njenimi tožbami, kakor bi bili izgubili pamet. Od kod ta veliki strah, ta brezprimerni strah? Nam, razkrito povedano, to še danes ni razumljivo, in si ne moremo drugega misliti, da so imeli klerikalci prav posebne vzroke se tako grozno bati obravnave. Danes Theimerica vsled svojih neumnih ovadb ne šteje več dosti. Nihče se zanjo ne meni in nihče se ne zanima za njene tožbe proti »Slovencu« in »Gorenjcu« in nihče ne ve, kaj je s temi tožbami. Kar tako in samo da bi klerikalci bili obvarovani obravnave, ki se jih tako hudo boje. Theimerica pač ne bo odstopila od svojih tožb, tudi ne samo zaradi lepih oči g. Kreka. Kaj je torej s temi tožbami? Čuje se, da te obravnave ne bo in da je bilo na Dunaju vse poravnano. Izključeno to pač ni, ampak zanimalo bi gotovo vso javnost, kako so klerikalci to dosegli, in pod kakimi pogoji se je Kamila vdala.

+ »Domoljubov« strah. Za neumnejevanje kmečkega ljudstva zelo zaslužni »Domoljub« poroča s strahom, da bi Rusi radi z Rimom združene Rusine v Galiciji in na Ogrskem spravili v razkolno vero in so že cele vasi odtrgali od Rima. Daje pravi: Ravno to reč počenjajo Srbi na Hrvaškem in prepričani bodimo, da ne bo ostalo samo pri začetku marveč da se bo širila vedno bolj; prestopila bo tudi k nam. Ni mamo sicer tako proroškega duha, kakor »Domoljub« in torej ne vemo, če nastane tudi pri nas kako gibanje za prestop v pravoslavno slovansko vero, a če bi se to zgodilo, bi se temu nihče ne čudil, kaj take duhovščina, kakršno moramo prenašati mi, je pač v stanu, prepoditi ljudi iz katoliške cerkve.

+ Oderuške batege. To je prav krepka psovka, a klerikalci bi je pač ne smeli rabiti. Kar je na Kranjskem oderuhov, sleparjev in ljudskih pijavk so danes vsi do zadnjega v klerikalnem taboru. To je tudi čisto naravno. Klerikalci imajo vso moč v rokah in vsled tega iščejo pri njih ne le oderuški bategarji, nego tudi drugi sleparji in druge ljudske pijavke zaščite. Kaj pa bi se tudi držali ljudi, ki nimajo nič moči in jih ne morejo varovati.

+ Trkaleča lra. Lahi so, kakor je znano, mojstri v poslu, kako je »delati« volitve, da je njih izid takšen, kakršnega si oni žele. Lahi »delajo« volitve večinoma z denarjem.

Tako postopajo v Trstu in Gorici, tako so postopali tudi v Istri. Pri deželnozbornih volitvah v Istri so imeli vedno silne novice na razpolago, od kod so jih dobivali, ni vedel nihče. Šele ko so bile razkrite velikanse sleparije v občinski upravi v Pulju, kjer so izginili stotisočaki iz mestnih blagajn in fondov, se je jelo domnevati, odkod izvira nemara denar, ki so ga Lahi trošili z rokama pri najrazličnejših volitvah. Sedaj pa jim je oni bogati vir v Pulju usahnil. Vlada je razgnala puljsko kamoro in mestno upravo poverila vladnemu komisariju. Iz Pulja torej Lahom ni več mogoče dobiti cvenka, deželnozbornske volitve v Istri pa so pred durmi. Kje vzeti denar? Brez denarja pa lahko vse istrsko laštvo vzame vrag! Lahi so preudarjali in si končno domislili, da se je treba obrniti na pomoč v Italijo. In v Italiji jim pomoči, kakor javlja »Naša Sloga«, niso odrekli, nasprotno, obljubili so jim glede istrskih deželnozbornskih volitev diplomatsko pomoč italijanske vlade na Dunaju in denarni prispevek v znesku pol milijona lir. Po vsi Italiji so pričeli z zbirkami za ugroženo italijanstvo v Istri in sam milanski »Corriere della sera« je nabral v to svrhu nad 100.000 lir. In vse te ogromne vsote se steklo v Istro, da »rešijo ugroženo italijanstvo« pri deželnozbornih volitvah meseca junija. S pomočjo italijanske lire se bodo torej »delale« volitve v Istri. A Hrvat in Slovenci. Ti bodo stopali v boj kot siromaki, toda kot poštenjaki čistih rok! In nadejamo se, da bo poštenost in pravica končno premagala tudi trkalečo se lro!

+ Na razpravo v Celovec proti splitskemu županu Kataliniću, ki se vrši, kakor smo že zabeležili, dne 1. maja t. l., je poklican kot priča tudi urednik splitskega »Našega Jedinstva« g. A. Stražičič.

+ Iz trgovinske in obrtne zbornice. Trgovinski minister je potrdil zapetno izvolitev Ivana Kneza za predsednika in Kamila Pammerja za podpredsednika tukajšnje trgovinske in obrtne zbornice za leto 1914.

+ Imenovanje. Naš rojak g. Iv. Pogorelec, finančni nadsvetnik pri deželni vladi v Sarajevu, je imenovan dvornim svetnikom in namestnikom predsednika pri novo ustanovljeni bos.-herceg. deželni računski komori (najvišji rač. dvor) istotam. To imenovanje našega rojaka na tako važno mesto je samo trdo zaslužen plačilo za njegovo neumorno in izborna delovanje ter za nenavadne sposobnosti in odlično stročno znanje.

+ Iz finančne službe. C. kr. finančna konceptna praktikanta dr. Robert Tomšič in dr. Ivan Sterbenz sta imenovana za c. kr. finančna konceptista.

— Narodni dobrotniki so darovalci knjig javnim ljudskim knjižnicam. Knjižnici Gospodarskega narodnega društva za šentjakovski okraj je zadnji čas darovalo več gospodov, gospe in gosposdičen lepe knjige in društvo se jim tem potom najiskrenejše zahvaljuje za njih naklonjenost. Darovali so jih med drugimi g. Ivan Soklič, trgovec s klobuki pod Tranč; g. Josip Pavlin, uradnik Mestne hranilnice ljubljanske; gđ. Pavla Klešnik, blagajničarka; g. Dragotin Faturo; g. Oton Jeruc, oficijal Mestne hranilnice ljubljanske; gđ. Minka Babnik, hčerka vodovodnega inštalaterja g. Babnika. Nekaj darovalcev in darovalk pa noče biti imenovanih. Naj bi plemeniti rodoljubi in rodoljubkinje našli obilo posnemovalcev, saj pomagajo pri tem pri vzvišenem kulturnem delu, katero vrši pred vsem vsaka javna ljudska knjižnica. G. Sokliča in g. Babnika pa priporočamo, naj občinstvo dotične svoje potreščine krije pri njih!

— Čudno postopanje državne policije. Ko se je predvčeršnjim pripeljal novi domobranski bataljon, je seveda nastopila tudi naša državna policija v precej velikem številu. Policijski stražniki so bili pa tako v ognju, da so podili z železniškega tira celo železniške uslužbenke, ki so deloma ranžirali vlak, deloma imeli druga opravila. K sreči, da se uslužbenci niso zmenili za rohlenje policistov. Naša državna policija menda ne ve, da ima na železniškem tiru na kolodvoru odločevati in zapovedovati edinole uradnik, ki ima službo. Seveda je bilo pri sprejemu tudi par smešnih prizorov. Ko so se vojniki pripeljali, je neki navdušen deček zavpil »Živio!« Stražnik je takoj zarolnel nad njim, da mora molčati. Toda deček ga je začudeno vprašal: »Ali ne smem pozdraviti naših vojakov?« Res značilno, da v Ljubljani ne smemo Slovenci pozdravljati niti avstrijskih vojakov.

— Računski zaključek idrijske občine za leto 1913 izkazuje v mestnem zakladu dohodkov 248.997 K 85 v,

troškov pa 248.899 K 14 v, v ubožnem zakladu dohodkov 18.714 K 12 v in ravno toliko izdatkov in v ustanovnem zakladu dohodkov 5523 K 36 v in enako izdatkov. V mestni pisarni je bilo torej v letu 1913 denarnega prometa 547.337 K 57 v. Ohranitev ravnotežja med dohodki in izdatki je bila mogoča le, da se je porabilo zaklada za stavbišča in novo merjenje. To bi ne bilo potrebno, če bi ne bilo neumnih in mestu škodljivih Oswaldovih pritožb. Med letom je bil namreč sklenil občinski odbor dodatno doklado, ki jo pa deželni odbor ni hotel odobriti vsled Oswaldove pritožbe. Če bi se bil izvršil odborov sklep, tedaj bi ne bilo treba porabiti zakladov in še ostal bi bil večji prebitok. Vsakdo torej lahko prevede, da je izključni namen idrijskih klerikalcev nagajati in samo nagajati napredni idrijski občini. Doklade nalagati sme samo dežela, mesto pa bi jih po načelu klerikalcev ne smelo, dasi od prvih idrijskih občanov ničesar nimajo, občinske doklade pa prihajajo le njim samim v korist. Klerikalci so navajali kot razlog proti dodatni dokladi, da bo itak erar več plačal na občinskih dokladah, kakor je bilo proračuneno. Računski zaključek pa potrjuje nasprotno, doklade na direktno davke izkazujejo manj prejemka 1658 K 93 v, tudi doklada na užitnino je manjša za 745 K 59 v. Med troški vidimo večje izdatke od proračunjenih pri pristojbinskem namestku, ker je še le v letu 1913 došel novi predpis za tekoče desetletje in je bilo treba za prejšnji leti naknadno doplačati. Pri vzdrževanju mestnih poslopij se je prekoračilo za 1982 K 01 v, ker se je občinskem poslopiju prizidalo arhiv in izboljšalo stanovanje mestnega stražnika. Potrebščina za cesto na Dole je več iznašala 3354 kron 64 v, ker se je podrla podcestna škarpina in je bilo treba napraviti novo z močnim temeljem. Električna razsvetljava je veljala več 1897 K 55 v, ker se je razširila na več delov mesta. Tudi škropljenje mesta je zahtevalo za 421 K 70 v višji izdatek. Javno perišče je stalo 1564 K 95 v. Potrebščina za realko je bila v nekaterih postavkah prekoračena, drugod se je zopet nekaj prihranilo. Prispevek ubožnemu zakladu je znašal 16.483 K 85 v, več 309 K 85 v od proračunjenega. Obrestovanje in amortizovanje mestnih posojil je znašalo 29.353 K 37 v. Za preživdavo občinske hiše št. 509 se je izdalo 18.971 K 91 v. Novo merjenje idrijske katastralne občine je stalo 3287 K 90 v. Pri ubožnem zakladu znašajo redne podpore mestnim ubogim 10.973 K 40 v in sicer je podpirala občina 150 ubogih, izredne podpore pa so znašale 815 K 14 v. Prispevek mestnega zaklada ubožnemu je znašal 16.483 K 85 v. Aktivna mestnega zaklada izkazujejo skupaj 555.818 K 35 v, tem nasproti so pasiva 344.446 K 93 v, čista aktivna torej 211.371 K 42 v, ki so se napram letu 1912 pomnožila za 32.699 K 81 v. Z čisto imovino ubožnega zaklada po 57.243 K 77 v znaša čisto premoženje idrijske občine koncem leta 1913 268.615 K 19 v. Uspeh bi bil še lepši, če bi ne bilo idrijskega škodljivca — kateheta Oswalda.

Srečna Idrija ima zopet znane kateheta Oswalda med svojimi zidovcem. Dva meseca smo imeli mir pred njim — zdaj se pa zopet veselimo njegove navzočnosti. Delal bo rekurze za zvišanje občinskih dolgov in pobijal nazore, ki jih klerikalci sami že deset let zastopajo. Na svojem dvamesečnem potovanju po Egiptu in Palestini je baje delal pokoro za Plečnikarjeve grehe in se malo menil, da so bili otroci brez pouka v krščanskem nauku, ker je bil dekan tudi bolan, kaplan pa vsega sam ni zmogel. No, pa kaj šola in delo, to je stranska zadeva, glavno so združbe in pohajkovanje med šolskim letom.

Utonil bi bil pri Kropi 31. sušca okoli 72 let star mož, z imenom Valentin Dobro, ako ga nista rešila tehnik g. Megušar in orožnik g. Anton Rus. Bilo je pozno zvečer, ko sta korakala g. Anton Rus, postajevođa, tačas v Kropi, doma iz Šmartna pri Litiji in g. Ivan Megušar, slušatelj tehnične visoke šole iz Kroke, počasi proti domu. Naenkrat zaslišita grgranje in klice na pomoč, ki prihajajo iz do 3 m niže ležečega potoka, kjer vidita skozi temo človeka ležati sredi vode, ki ga je čisto pokrivala in počasi odnašalo. V hipu skočita v vodo, ki jima sega do pasu in orožnik privzdigne onemoglemu starcu v toliko glavo, da je bila na površju. Pri tem bi ga bil skoraj vzel vrtinec, ki je tam in v katerem bi bil starček utonil. Ko ga privlečeta na cesto, je isti še komaj dihal. Spravila sta ga k zavesti in naložila na voz g. Franca Azmana, ki je prišel ravno mimo. V Kropi sta ga peljala v gostilno pri »Jalnu« in preskrbela vse potrebno za zdravlje in varnost posrečenca. Denarnica, v kateri je bilo 80 kron

denarja, je bila že čisto razpadla in le še komaj so se rešili bankovci. Premočeno obleko sta mu slekla in gorko zavitega položila spat. Drugo jutro je moč povedal, da je star 72 let, doma iz Dražgoš, hišna št. 17 in da se piše Valentin Dobro. Rekel je, da se mu je naenkrat v glavi zavrtelo in da ne ve, kako se je dalje z njim godilo. Na vprašanje, ali se mu je to že večkrat pripetilo, da ga prime slabost, je odgovoril, da večkrat in tudi navedel različne slučaje. Iz tega je razvidno, da bi bil moč gotovo utonil, ako bi ne bilo omenjenih dveh gospodov še pravočasno. Prijel ga je bil že namreč krč in voda ga je bila že popolnoma poplavila, le desna roka je še molela vun in le pogum in požrtvovalni pomoči g. orožnika Antona Rusa in g. stud. ing. Ivan Magušarja se ima zahvaliti rešitev pred gotovo smrtjo.

Požar. 29. m. m. popoldne je izbruhnil v kózolu posessnika Janeza Lekšeta v Lazah pri Bučki oženi, ki se je hitro razširil, da je naenkrat pogorela hiša in vsi gospodarski objekti. Rešili so le živino. Škoda znaša 6000 K, zavarovalnina le 1800 K. Zažgali so otroci.

V viharju pogube, kinematografski roman v 6 delih, ki se predvaja te dni v kinematografu „Ideal“, imel je, kakor ni bilo drugače pričakovati, najslabši uspeh. V soboto 4. t. m. Valdemar Psylander v drami »Hudičev delež«. V torek in sredo samo dva dni Girardi v filmu »Milijski stric«.

Vlom. Pretekli četrtek popoldne je bilo vlomljeno na Glincah v stanovanje tovarniške delavke Neže Žurbi. Ukradena je bila ena zlata damska verižica, ena srebrna verižica, zlata zaponka, par čevljev in 50 K denarja. Vlom sta izvršila najbrže dva 18 do 24 let stara, srednje velika in slabo oblečena potepuha.

Redka prikazen. V Lattermannovem drevoredu se bo videlo od 4. aprila do torka po veliki noči, t. j. 12. t. m. dvoje abnormnih bitij, sestrice, ki ste zraščene z glavama skupaj. Vsako teh deklet se počuti popolnoma dobro, le kosti lobanje so zraščene skupaj. Vsak otrok pa ima možgane zase, tako da živita ti dve bitji popolnoma ločeno. V istem šotoru v Lattermannovem drevoredu se vidi tudi najmanjše bitje sveta, astekino Asro, ki je samo 63 cm visoka. Tudi drugače ji manjka mnogo, zlasti živčnih delov, ki jih ima normalni človek.

Razstava divjih zveri. V izložbenem oknu tvrdke J. Kette na Frana Jožefa cesti št. 3. se vidi danes tri mlade leve, ljubljence kapitana Schneiderja, krotilca levov iz razstave divjih zveri v areni Narodnega doma.

Na včerašnji semenj so prignali 852 glav in sicer 246 volov, 100 krav, 32 telet, 430 konj in 44 prašičkov. Kupčija je bila živahna, posebnost, ker so po konje prišli Italijani, po govedino pa Bavarci.

V Zagrebu zelo priljubljeni tamburaški in vokalni zbor »Javor« koncertuje danes in vsak dan v kavarni »Central« na Sv. Petra nabrežju.

Narodna obramba.

Ciril Metodova podružnica za Trebnje in okolice naznanja svoj redni letni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 5. t. m. ob 4. uri popoldne v gostilni g. Al. Pavlina v Trebnjem.

Društvena naznanila.

III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1. 1914. Seja tajniško časnikarskega odseka vrši se jutri v petek ob pol 7. zvečer v zvezni sobi v Narodnem domu.

V času, ko v Ljubljani nimamo lastne godbe, sklenil je orkester »Sokola I.« prirediti dva velika ljudska koncerta, in sicer v nedeljo, 5. in na velikonočni ponedeljek 13. t. m. v restavraciji hotela »Tivoli«. Koncertni del sporeda se prične ob 4. ter traja do 7., nato pa se vrši v dvorani hotela od 8. do 12. ponoči ples. Vstopnina 50 vin. za osebo, je tako malenkostna, da vsakdo lahko utrpi ta znesek. Zlasti bratje Sokoli in sestre Sokolice naj skrbijo za mnogobrojno udeležbo, saj je namen prireditve zbirati kamen za kamnom, da si postavimo čimprej svoj lastni dom. — Na zdar!

»Sokol II.« opozarja svoje članstvo na redovne vaje, ki se vrše vsak četrtek od 9.—10. ure zvečer v telovadnici deske šole na Prulah. — Vhod v telovadnico pri vrtnih vratih skozi dvorišče na levo. Vabi se na obilen obisk teh vaj. Na zdar!

Ženski telovadni krožek »Sokola I.« v Ljubljani priredi v nedeljo svoj prvi pešizlet čez Golovec na Vevče. Kratek odmor na Vevčah v restavraciji g. Kuharja. Sestre, ude-

ležite se mnogobrojno tega izleta! Odbor pozivlja svoje članice, da se po možnosti udeležijo popoldanske in večerne prireditve bratskega orkestra »Sokola I.« v hotelu »Tivoli«.

Pomladansko veselico priredi Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj na binkoštni ponedeljek, dne 1. junija.

Slov. pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V soboto, dne 4. t. m. nameravani letošnji občni zbor se preloži zaradi benefične predstave gledališkega dramskega oddelka in občnega zbora Slov. plan. društva.

Podružnica I. avstrijskega društva državnih slug, vabi vse člane, kakor tudi interese društva na svoj mesečni sestanek, ki se vrši dne 4. aprila 1914 ob 8. uri zvečer v društvenem prostoru Sv. Jakoba trg št. 7. Sestanek je zelo važen, se prosi obile udeležbe.

Dobrotvornično društvo »Blagodat« je imelo v nedeljo svoj občni zbor v društvenih prostorih, ki pa se je zaradi prepičle udeležbe preložil na 18. t. m. in se vrši ob 8. zvečer v hotelu »Ilirija«. K drugemu občnemu zboru, ki ima tudi informativen namen, ima vsakdo pristop.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

»Agro - Merkur«.

Razprava se je nadaljevala ob pol 4. popoldne.

Predsednik čita nato, da se je Elizabetni mlin prijavil h konkurznemu skladu in tožil. Dne 20. julija 1909 je pisal Cohen po zastopnika 25. se je napravila pogodba, nato so sledila naročila, 14. avgusta se je napravila že prva prope kupčija na ime »Agro - Merkurja«, na kar je centrala priznala obveznost »Agro - Merkurja« tudi za Cohena. Dne 12. januarja 1910 je Elizabetni mlin že priganjal k sprejemu. Pogajanja, terjatve, protesti, tožbe do konkurza so križev pot zaradi moke. Predsednik prebere več aktov iz konkurzne pravde. O krizi, kako je nastala, pravi, da je bilo zvišanje tarifov na Južni železnici odločilno.

Namen pogajati se z mlinom je obstojal že pred obnim zborom. Filialka v Trstu ni bila registrirana, ker so nastale težkoče iz trgovskega zakona.

Prebrala se je nato jamstvena izjava Zveze z dne 19. avgusta 1909., nadalje izjave izvedencev, razlogi iz razsodbe in več odstavkov razsodbe vrhovnega sodišča. Dokaz, da se je poravnava sklenila, se je pri oni pravdi odklonil.

Dr. Mandič predloži pismo odvetnika Simona Izidorja, v katerem se pravi, da sta dr. Žerjav in Lenarčič jamčila za kupčije z moko, da se je jamstvena izjava poslala v Ljubljano, da pa ni prišla nazaj v Budimpešto. Zato je smatrala tvrdka v Budimpešti, da poravnava ni bila sklenjena.

Prebere se nato izpoved ravnatelja Elizabetnega mlina Königa. Rožman je bil 24. julija 1910 v Budimpešti kot pooblaščenec »Agro - Merkurja«.

Dr. Tavčar konstatira to, ter konstatira, da je bil takrat že član načelstva in da Rožman nikdar ni bil pooblaščen. Rožman pravi, da ima od 2 članov načelstva podpisano pooblastilo.

Zasliši se nato trgovski potnik Fran Zelenik pod prisego. Nima pomislekov proti prisegi. Bil je uslužben pri »Agro - Merkurju« od 1. julija 1909 kot poslovođa ter je predlagal kupčije, dočim jih je sklepal vodstvo. Kupčija v Ljubljani je šla po malem in je bilo le malo dobička, o tržaških kupčijah pa se je govorilo, da so zelo velike in da gre do preko sredstev »Agro - Merkurja«.

Tudi o slabih kupčijah se je govorilo. O kupčijah s koruzo se je izvedelo šele proti spomladu 1910. Ko je prišel on v Trst, je stalo 13 ali 14 vagonov koruze proti gotovini na kolodvoru. Od prej sta bila še dva vagona koruze v skladiščih, katera koruza pa je šla v denar. V Ljubljani je imel »Agro - Merkur« v zalogi riž, kavo, vino, koruzo in moko ter razne druge potrebščine v manjši meri, tako petrolej, gobe, žlindre in drugo. Kupčija v Ljubljani ni šla slabo, pač pa se je gibala bolj v skromnih mejah. Res je, da so se kazale težkoče za denar že izpočetka, to pa ni prav zelo vplivalo na poslovanje. Da je bilo nekaj koruze zaplenjene, je izvedel šele meseca marca. Tudi ve, da je bilo po skladiščih mnogo blaga pokradenega. Ko je bil Cohen odpuščen in je prišel on v Trst, mu je bilo znano, da je bila kupčija v Trstu zavožena. Našel je eno skladišče zaplenjeno, koruze je bilo na kolodvoru 12 ali 13, mogoče tudi 14 vagonov postavljenih proti plačilu, druga

skladišča so bila obremenjena, blago v skladiščih v neredu in zmešano, mnogo blaga je bilo pokvarjenega in končno ni bilo v Trstu niti dobrih odjemalcev, niti ni imel »Agro - Merkur« kredita. Moke je imel »Agro - Merkur« v Trstu zelo veliko, tudi otrobov je bilo precej, ravno tako tudi ovsa. Za vse blago, ki je bilo nakopičeno po skladiščih, pa ni našel sklepov. Njegova prva skrb je bila, da se je skušal rešiti, kar se je dalo in je prodajal blago po dnevnih cenah, ki so bile večidel nižje, kakor nakupne cene. Za tako postopanje je imel direktno naročilo iz Ljubljane. Potreboval je tudi precej denarja, ki pa se mu je od centrale redno nakazal. Imel je tudi enega uradnika, Zupančiča, vendar pa on ni imel prave zaslombe na uradništvu. Poročal je v Ljubljano o stanju kupčij v Trstu in prihajal tudi vsako nedeljo v Ljubljano. Kontrola v Trstu se je vršila in je bil Lenarčič morda dvakrat v Trstu, misli da maja in avgusta, natančno pa se ne ve spominjati. V tisk je imel, da je bil Lenarčič presenečen vsled tega, kar je našel, gotovo pa je, da je moral že prej nekaj slutiti.

Tudi na občnem zboru »Agro - Merkurja« v Ljubljani je priča poročal, poročal pa je le o kupčijah do konca poslovnega leta 1909., ki so bile prav dobre, o poznejših težkočah ni omenil ničesar.

Na vprašanje, če ni izrekel slabe kritike glede ljudi, ki so prihajali po naročilo »Agro - Merkurja« v Trst, pravi, da se je izrazil samo, da hodijo v Trst biljardirat. Izrazil se je tako o Rožmanu.

Bilanco koncem avgusta je napravil sam, zakasnil pa se je zato, ker je moral opravljati več poslov sam. (Dr. Žerjav: Te bilance ni.) Ko je bil on že napravil bilanco in jo odposlal v Ljubljano, je prišla v Trst gdč. Bohinčeva, ki je imela nalog sestaviti drugo bilanco. Njegova bilanca je izkazovala za Trst nad 25.000 kron primanjkljaja, o njeni bilanci ne ve, koliko je izkazovala. Pri sestavi bilance se je držal na principa, da postavi cene kolikor mogoče nizko. Ko se je pozneje konkurz otvoril, je izročil ključ ljubljanskemu odposlancu Severju in se ni več brigal za razna skladišča.

Na vprašanje, kam je izginilo blago, glede katerega se da dokazati med predzadnjo in zadnjo inventuro razlika nad 20.000 K, pravi, da mu to ni znano. Konkurs ga je prenetil zlasti ker se je bil rešil najnevarnejšega blaga če tudi z izgubo.

Svoje informacijsko poročilo o »Agro - Merkurju«, da ima 4000 deležev podpisanih, katero je dal »Kreditreformi«, dočim je bilo podpisanih samo nad 1000 deležev s šentjanski premogokopno družbo vred, opravičuje priča s tem, da je bila to le privatna informacija brez namena, spraviti koga v zmojo.

Vzrok propada »Agro - Merkurja« išče priča v političnih prepirih in v tem, da se ni izvršilo asanacijska akcija, zlasti pa v rapidnem padanju cen. Tudi je Cohen začel s preveliko kupčijo. Cohenu očita, da bi moral »Agro - Merkur« takoj prenehati, če bi to on hotel.

Lenarčič ugovarja nato proti temu, da bi bil on maja meseca v Trstu.

Obtoženi Cohen stavi nato na pričo več vprašanj. Velike tržaške kupčije so škodovala »Agro - Merkurju« zlasti na njegovem kreditu. Cohen ga spominja na kupčijo z gobami, ki so prišle iz Ljubljane, pa so bile gobe že v Ljubljani slabe. S fižolom bi se bila dala doseči lepa kupčija, vendar je prišel fižol, dasi ravno pravočasno naročen, prepozno v Trst, poleg tega je bilo blago slabo. Cohen očita nadalje Zeleniku, da mu je očital, da je sprejemal provizije, ne da bi mogel to dokazati. Tudi mu je očital, da so podgane v skladiščih napravile veliko škodo. Vpraša ga, če ve za kako skladišče v Trstu in tudi v Ljubljani, kjer bi ne bile podgane. Sam se vendar ni mogel postaviti v skladišče in metati podgane ven. Glede krme očita Cohen Zeleniku, da jo je prodal Prinzu po 7 K, dočim je Prinz krmo pozneje prodal z velikim dobičkom. Očita mu, da je slab veščak.

Glede kupčije s koruzo pravi Cohen, da je bilo kakih 12 vagonov v Trziču ne pa v Trstu na kolodvoru, da se je koruza kupovala in oddajala v takem stanju, ki je bil primeren letnemu času.

Cohen pravi na tozadevno vprašanje, da je bil pač on priglasi pri tržaški borzi, ne pa »Agro - Merkur«.

Končno zahteva dr. Žerjav, da se konstatira, da so od 1. septembra 1910 do 30. septembra 1910 izginile gotove množine blaga, katera množina se je ugotovila po Zelenki v inventuri s pomočjo knjigovodke gdč.

Bohinčeve, in da znaša vrednost tega blaga kakih 20.000 K.

Zelenka priznava, da se je to morda res zgodilo, ne ve pa, kako bi bilo to mogoče.

Obravnava se je nato končala ob tri četrt na 6. ter se je nadaljevala danes ob 9. dopoldne.

Nadaljevanje ob 9. dopoldne.

Predsednik: Včeraj je bil zaslišan priča Konrad Reicher, mlad mož, kateremu se je očitalo, kakor je bilo čitati v listih, krivo pričevanje. Možu lahko to škoduje. Obžalujem, da tega očitka nisem z vso odločnostjo zavrnil. Ta očitek gre očitno predaleč. Pri tej priliki konstatiram tudi, da 19. september ni bil četrtek, torej uradni dan, marveč nedelja.

Dr. Mandič: Izjavljam, da nam ni prišlo na misel, očitati mu zločin goljufije, konstatiram pa, da njegova izjava ne odgovarja resnici. Zato smo nastopili dokaz resnice.

Zasliši se priča dr. Konrad Vodušek. Od začetka je zastopal »Agro - Merkur« v malenkostnih zadevah. Govori potem o kupčiji s koruzo in o della Vedovi. Kupčija je bila napravljena med Cohenom in della Vedovo. Dr. Žerjav ni napačno kalkuliral: Če žita ne morejo prodati, se bo v Trziču zmlelo, potem bi dala moka še vedno do 25% dobička med ceno žita in moke. Projekt se je vlekel več mesecev. Že februarja je prišel priča do prepričanja, da se della Vedova samo zato pogaja, da je utrdil svoje stanje. Takrat sem o njegovi kreditnosti vedel, da se je pogajal s filijalko ljubljanske kreditne banke. Mlin se je cenil na 120.000 K, dolga je bilo kakih 85.00 K. Tudi dr. Žerjav je začelo skrbeti. Ne razumem, zakaj se je koruza dražila s prevažanjem v Trzič. Vedova ni hotel resno skleniti pogodbe, in jaz sem imel vtisk, da je zelo nevaren saldokontist. Tega mnenja nisem skrival. Kredit pri Vedovi je narasel na 50.000 K. »Agro - Merkur« je dal della Vedovi posojilo 15.000 K, da ga na ta način prisili, da prevzame 40 vagonov koruze. Nisem pa vedel, da je pri pogajanjih z della Vedovo tekla paralelna tudi pogodba s Cohenom. Cohen je kupčijo skrival, ker je diferenca pri vagonu znašala že 150 K. Koruze je dobil della Vedova dne 5. januarja 1, dne 25. januarja 2 in februarja 21 vagonov. Januarska kupčija z drugo ni v zvezi.

Koruzo so v Trziču razložili po šupah, ne ve, koliko se je je pokradlo. Ena partija je bila poškodovana, velik del pa je bil dober. Kljub temu je bila končno koruza zaplenjena, posrečilo pa se mi je doseči vsaj denaturiranje. Kaj je prevzel Zupančič, ne vem. Glede Vedove pravi, da se je najbrže blaga ustrašil.

O kupčijah z moko sem izvedel jeseni 1909. Cohen ni bil z vodstvom v Ljubljani zadovoljen ter je odpovedal, predno je odpoved obveljala. Da pa stoji »Agro - Merkur« slabo, ni rekel. O posetih Königa v Trst nisem ničesar vedel, enkrat se mi je pač predstavil in prišel tudi k meni ter sva govorila, da gre delo počasi. Kupčija je bila odločno napačna. Dr. Žerjav ni iskal dobička in se je res zelo trudil. Glavna napaka pa je, da je Elizabetni mlin »immer auf der Strasse«. König se je vedno hotel opreti na Lenarčiča, če bi se bil na Lenarčiča obrnil, ne bi bilo prišlo do kupčije. Bila je igra med starim lisjakom in mladičem. Cohen je Königu v vsem pritrldil. Kar je bilo naročeno, je bilo že prej prodano. Kadar gre moka navzgor, zahtevajo peki diferenco. To je stara igra v Trstu. Veletrgovci so imeli celo shode pri državnem pravdnistvu v Trstu zaradi tega. O Cohenovih pekarijah je izvedel šele pri likvidaciji. Po mojem mnenju je bilo to več kakor nedopustno.

O razmetavanju provizije pravi, da so vsi senzali delali kupčije. Kupčije je napravil vse s senzali. »Agro - Merkur« pa bi bil za Trst velikanskega pomena.

Ko je prišel Zelenik, sem videl, da Trsta ni poznal, senzale je dobro odganjal. Imel je nalog, držati se na najmanjši obseg. Bil je počasen in trimoglav človek. Konto della Vedova ni hotel na noben način spraviti.

Prepovedal je Zeleniku, da nobenega člana ne sme več pridobiti za »Agro - Merkurja«. To je bilo po občnem zboru.

Grozila je tudi velika izguba pri Haramiji glede 20 vagonov otrobov iz Varne. Cohen ni bil kriv, zlobnost je bila na drugi strani in židje v Trstu so vedeli za vse prepire v Ljubljani. Lenarčič je prihajal tudi v Trst. Videl je, da se zanima.

Prišel sem na občni zbor. Če bi bil Peter Mihelič prevzel regulacijo filijalke, bi bil v odbor stopil. Mihelič, ne vem, če bi bil sprejel. Voljen sem bil v odbor in tudi Mihelič. Jaz pa sem se odpovedal odborništvu. Na občnem zboru se je obravnavala sa-

mo bilanca. O financiranju mislim, da še ni govorilo, največ pa se je govorilo o šentjanski.

Govoril sem z Lenarčičem glede koruze, da sem interveniral. Če je Lenarčič že vedel o koruzi, ne ve, natančno o zaplembi pa ni vedel. Prosil sem ga, da pride sam intervenirat. Tudi glede moke sva govorila. Nacionalni boji so bili velikanski tudi pri prodajah. Lenarčič je bil ves prepreden, ko je izvedel od mene, kaj se godi in ko se je prepričal, je izjavil: Potem pa sem bil nalağan.

Peljal sem se v Budimpešto z Zelenikom in dosegel prvi dan eventualiteto poravnave. Drugi dan sem dosegel poravnavo 40.000 K. Dr. Žerjav je kalkuliral, ker onih 40.000 kron ni bilo mogoče dobiti, da bi se preneslo, ali drugače aranžiralo. Če bi Rožman ne šel tja, bi bilo vse dobro.

Žlindre je bilo 150 vagonov, to je bila strašna zadrega. Ta sklep je napravil Rožman. Kupčija ni bila slaba, samo žlindre je bilo preveč.

O indirektnem financiranju nisem vedel ničesar, po mojih mislih pa se je moral dobiti denar od »Zveze«. Lenarčič je je ustrašil strogosti Zveze. Pri posvetovanju pri dr. Žerjavu je dr. Žerjav bil najboljših misli in Lenarčič gotovo ni vedel vsega. Dr. Žerjav me je prosil, da naj jaz počasi vse povem Lenarčiču, na financiranje pa se to ni nanašalo.

Vzrok poloma so bili Elizabetni mlin, velikanski sklepi in strašna besa. Ko je bila v najhujšem teku kriza, je prišla še bolezen dr. Žerjava. Lenarčič je bil vedno proti spekulaciji. Elizabetni mlin ni pravilno delal, da ni vprašal Lenarčiča.

Priča odgovarja na vprašanja Cohena.

Dr. Neuperger: Zakaj se ni poročalo ničesar o občnem zboru v časopisih.

Priča: To je bilo najbrže iz komercialnih ozirov.

Za en ali dva slučaja, da so se fingirala plačila, se spominja. Podpisano poravnavo je priča videl.

Elizabetni mlin je rekel dr. Vodušku, da »Agro - Merkurju« nič ne dajo in da je vse protestirano in da govori samo z Lenarčičem.

Dr. Tavčar: Vi ste prišli 5 dni po dr. Vodušku s pooblastilom v Budimpešto in dali Elizabetnemu mlinu garancijo za 60.000 K.

Rožman: Pooblastilo sta podpisala dr. Novak in dr. Žerjav.

Predsednik naroči Rožmanu, da prinese pooblastilo.

Prečitata se izjavi Martina Romana in Enrika Robička.

Filip Rosenstock, zaprisežen na talmud, izpove, da je delal kupčije z »Agro - Merkurjem« s fižolom, koruzo in drugo. S Cohenom je posebno sklepal kupčije s koruzo. Novega tozadevno ni povedal. V Trstu igra vsak, tudi senzali, za hrbiti trgovcev. Peke v Trstu imenuje anafabete s Krasa, Čiče in okoličane. Senzali časih naravnost goljufajo, nikdar se pred senzali ne more dosti zavarovati. Izpove, da se v Trstu gotovo več tisoč vagonov moke proda na leto.

V koruzni zadevi se preberejo nekateri akti, med drugimi izvidi graškega preizkuševališča in razne vloge.

Angello della Vedova izpove laško. Posreduje tolmača. Stanuje v Vidmu in je italijanski državljani. Leta 1909 decembra je dobil od »Agro - Merkurja« naročilo, da naj najde skladišča. Takrat na svoj račun ni kupil ničesar. Koruza je baje prišla mokra, zato se je pokvarila. Nekaj vagonov, dva ali trije, se je je pokvarilo, drugi vagoni pa so bili dobri. Vse pa se je sekvestriralo. Koruza je bila že pokvarjena, te vagonne je položil v posebno skladišče pri dveh firmah. Blago je bilo zelo dobro. Naznanil je najbrže nekdo s postajališča v Ronkiju. On ni imel rok vmes. Škode je bilo po njegovem mnenju približno 2/3 kapitala. Pozneje je koruzo prevzel »Agro - Merkur« po Zupančiču in Zeleniku. Ne ve, da bi bilo kaj izginilo, pač pa je iz velikega skladišča nekaj koruze zmlen in poslal »Agro - Merkurju« v Ljubljano. Petnajst dni pa niso smeli koruze zračiti, ker je bila sekvestrirana. Zupan v Ronkiju je prevzel ključ. Bilo je 20 in pol vagona. Škode je bilo kakih 37.000 K. Kupoval je tudi žito in je mogoče, da mu je Cohen kaj popustil.

Zasliši se nato Ivan Zupančič, ki se vsled dogovora ne zapriše. Vstopil je leta 1909. kot skladiščar, pozneje je bil potnik. V nekaterih slučajih je podpisaval tudi pobotnice. Ko je prišel v Trst, je bilo zelo malo blaga, pozneje je prihajala moka. Baje je imel Cohen tudi svoj denar v blagajni. S koruzo v Trstu ni bilo dosti dela. Ne spominja se, da bi bil on zakrivil, da so stali vagoni na železnici. Pač pa so ležali nekateri vagoni meseca aprila ali maja tako dolgo na kolodvoru, da je ležarina znašala za vagon kakih 150 K. V

Ronkiju je takoj konstatiral, da kora za ni bila zaklenjena. Neki Conciglia je plačal 570 K Cohenu, on, Zupančič, je spisal pobotnico in jo podpisal, Cohen pa ni vknjižil. Zupančič je moral nato dati menico. Napravil je enkrat tudi z nekim prijateljem pojedino, ni si pa za to prilastil denarja »Agro-Merkurja«, marveč je dobil dotični denar za prodajo neke trgovine.

Dr. Mandić predlaga, da se brzojavno pokliče iz Budimpešte ravnatelj König, da bo izpovedal, da je bila poravnava v Ljubljani že sklenjena, da so si segli on, Lenarčič in dr. Žerjav v roke, da se je potem König odpeljal v Budimpešto ter poslal od tam spisano pogodbo za poravnavo v Ljubljano, odkoder je pa ni dobil nazaj niti podpisane, niti ne podpisane, nakar je pričel šele z drugimi koraki. Predlaga nadalje zaslišanje Milana Roznerja, ki bo izpovedal, da je napravil s konjakom, ki ga je kupil od »Agro - Merkurja«, prav dobro kupčijo.

Razprava se je nato ob 1. popoldne prekinila ter se nadaljuje ob 4. popoldne.

Obravnava pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Konfiscirana nemško - klerikalna sleparija. — Žrtev duhovniške agitacije. Pred okrajnim sodiščem v Novem mestu se je te dni razkrila ena tistih škandaloznih sleparij, ki jih nemški klerikalci vganjajo tudi v naši deželi pod firmo krščanskega dohodstva v prid zanemarjeni mladini. Stvar zasluži nekoliko pojasnila iz brošur, ki so jih kolportirali v kočevskih Poljanah. Nemci iz raja v Altöttingu so pred 25 leti ustanovili mladinsko društvo z imenom »Seraphischer Kinderfreund«. Od l. 1903 imamo tudi v Avstriji podružnice tega društva. Namen društva je označen v kratkem stavku: *unsere Jugend dem Thron und dem Altare zu erhalten*. Ta propaganda mora biti zelo razširjena, če so nemški človekoljubi našli tak pozabljen kot, kakor so kočevske Poljane. Ondi je župnik Mauser zaupnik te propagande. Župnik pa je previden mož in pošilja druge po kostanj v žerjavico. Posluhuje se omejenih žensk, na katerih ime naroča brošure za propagando in ki potem namesto njega po revnih kočevskih bajtah z razširjenjem teh brošur nabirajo tudi denar, podpore in članarino za društvo »Seraphischer Kinderfreund«. Da pa ne izgleda, kakor da bi avstrijski državljani, ki imajo doma sami dosti zanemarenih otrok (in kje so bolj zanemarjeni kot ravno v kočevskem okraju), podpirali tujezemsko mladinsko društvo, se v posebnih izdajah izrecno naglašajo, da je to človekoljubno delo namenjeno le v prid naši avstrijski mladini. Iz brošur, ki jih je orožništvo zaselo v kočevskih Poljanah, se pa drzno razvija še druga propaganda za poneumnevanje in izsesavanje ljudstva, propaganda, ki s človekoljubjem do mladine nima čisto nič opraviti; in to je gotovo propaganda za pomoč rimskemu jetniku, velikemu revežu — papežu. Na kak nesramen način izvabljajo od neumnih ljudi za papeža denar, bodi sledeče kratko pojasnjeno: Nemško (rajhovsko) društvo praznuje letos svojo 25. letnico. V brošurah, ki so jih na milijone izvodov v ta namen izdali, se vabijo katoličani celega sveta na »božjo pot« v Rim. Papež je bil tega sklepa tako vesel, da v posebnem pismu pooblašča duhovnike, ki bodo šli s temi romarji, da smejo ob času romanja udeležnikom pri spovedi odpustiti celo take grehe, ki so sicer izrecno le papežu pridržani; torej morajo biti gotovo le posebno hudi grehi. Papeževo pismo je datirano z dne 19. decembra 1913. Kako nemški klerikalni propagatorji skušajo vplivati na rahločutje omejenih ljudi, služi v dokaz dobesedno citirani poziv, ki ga je društvo na omenjeno papeževo pismo izdalo v marčevi izdaji. Poziv pod naslovom: »Die Jubiläumswallfahrt nach Rom« se glasi: »Der Papst ist Weltregent, der ohne Armeen und ohne Kanonen in allen Ländern die besten und treuesten Anhänger besitzt, obwohl sein Reich nicht von dieser Welt ist. (O ti hinavci!) Er als armer, greiser Gefangener kann nicht wie die anderen Regenten seine Untertanen besuchen, darum kommen seine Kinder zu ihm, ihrem Vater. Der Papst — König in Rom kann nicht Staatssteuern auflegen; er lebt vor den Armen seiner treuen Kinder. Bei der Jubiläumswallfahrt wird auch von jenen, die nicht mitreisen können und doch (aha!) dem hl. Vater eine kleine Gabe als Zeichen dankbarer Liebe widmen wollen und können, der Peterspfennig überreicht... Po domače povedano: Papež je tudi brez vojske vladar celega sveta. Ker je pa velik revež in zraven še vjetnik, ne more obiskavati svojih podložnikov, zato prihajajo ti k njemu

kot otroci k svojemu očetu. In ker ta papež - kralj v Rimu ne more svojim podložnim nalagati državnih davkov, zato mora živeti samo od milodarov svojih otrok. Kdor zdaj ne more potovati v Rim, se lahko sv. očeta spomni z malim darom — sv. Petra novičem — v znak hvaležne ljubezni. — Ni čudno, ko so Kočevci te jeremijade brali, da so se jokali in tarnali, češ, zdaj vemo, da je papež še večji revež kot smo mi. Eno žensk, ki so po župnikovem naročilu nabirale denar in kolportirale te brošure, je orožništvo zasačilo ter jo izročilo sodišču. Okrajni sodnik g. dr. Hrašovec je uvaževal, da je ženska pravzaprav le žrtev župnikove prefriganosti, in je pri odmeri kazni zaradi prestopka § 23. tisk. zakona (kolportaza) vporabil izredno milost ter žensko obsodil samo na 2 K globe. Kar so jubilejnih in reklamnih brošur mogli zaslediti, so jih pobrali. Koliko denarja je iz revne Kočevske romalo za sv. očeta in za bogve katere otroke, to se ni dalo dognati. Župnik, ki je to propagando previdno vodil, ostane nekaznovan. Mož je dobro vedel, da bi znal priti v nasprotje s kakšnim paragrafom, zato je rajši svoje žrtve pošiljal okrog.

Razne stvari.

* **Velik požar.** Iz Vesprima poročajo: V Somlyo - Vasarhely je razsajal ogenj, ki je uničil skoraj pol občine. Škoda znaša 300.000 kron. Ena žena je vsled strahu umrla.

* **Epidemična histerija.** Iz Petrograda poročajo: V raznih petrogradskih tovarnah je obolelo 272 delavk, v Rigi pa 44. Psihijatri so mnenja, da je vzrok obolenju epidemična histerija.

* **Velika stavka.** Iz Londona poročajo: V Barnfleyu so na zborovanju rudarjev z veliko večino sklenili stavko. Skoraj gotovo bodo zaradi tega do srede v vseh premogokopih v Yorkshire prenehali z delom. 210 tisoč delavcev je že prenehalo delati.

* **Epidemična histerija.** Kakor smo že poročali, je v Petrogradu v neki tovarni zbolelo več delavk baje na epidemični histeriji. Tvrda gumimanufaktura Trengolnik je dala vsem 12.000 delavcem začasen dopust in vso plačo, da pomiri delavstvo.

* **Povodenj.** Ravnateljstvo ogrskih državnih železnic je dobilo od srbskih državnih železnic obvestilo, da je med postajama Belgrad in Lupo vo ves promet zaradi poplav na nedoločen čas ustavljen in da se zaradi tega ne izdajajo direktni vozni listki čez Belgrad.

* **Velika sleparija.** Iz Milana poročajo: Privatni uradnik Libero Gorio, blagajnik tvrdke Wydehead, Summer, Harker in Komp., bi morali dvigniti pri neki banki večjo vsoto. Ta denar je dvignil ter vnovič še dve nakaznici, ki jih je ponaredil ter nato pobegnil s 100.000 lirami.

* **Linčanje.** Iz Muskogee v Oclahami poročajo: Neko zamorko, ki je v soboto nekega mladega belokožca zabodla v srce, so obesili na brzojavni drog. Več maskiranih mož je zvezalo stražnika ječe, vrglo zamorki vrv okrog vratu ter jo izvlekli iz ječe, nakar so jo linčali.

* **Umor in samomor pred odvetnikom.** Iz Berolina poročajo: V torka sta prišla v pisarno nekega odvetnika godec Seiler in njegova žena, da se posvetujeta v ločitvi zakona. Kar naenkrat je Seiler potegnil revolver ter večkrat ustrelil na svojo ženo, ki se je težko ranjena zgrudila na tla. Nato je ustrelil samega sebe.

* **Krsto si je kupil ter se obesil.** Mesar Laniel v Retournacu na Francoskem si je kupil krsto. Prišel je v mesto k mizarju ter si dal po meri napraviti krsto. Ko je bila krsta gotova, je prišel po njo ter jo odpeljal domov. Doma je vzel krsto v svojo sobo, se zaklenil ter se na oknu obesil.

* **Zrakoplovstvo.** Iz Frontenhausna poročajo: Zrakoplovec Satz, ki je letel iz Monakovega do Vils-hofna in se moral na povratku spustiti pri Fronthausnu na tla, je prosil več mož, naj mu drže aparat, predno odleti. Propeler je bil že nagnan, ko je prišel neki mlad mož pod aparat, pri čemer mu je propeler odtrgal glavo.

* **Rooseveltova ekspedicija.** Iz Novega Jorka poročajo: O Rooseveltovi ekspediciji so zopet razširjene vznemirjajoče vesti. »Evening Sun« objavlja brzojavko iz Buenos Airesa, da nimajo o bivšem predsedniku Rooseveltu in njegovih spremljevalcih že čez en teden nobenega sledu. Zadnje vesti o Rooseveltu in njegovi ekspediciji so prišle iz Igotosa in Peruja. Od tega časa nimajo nobene zveze s Rooseveltom. Boje se, da se niso ponesrečili.

* **Stavke.** Iz Londona poročajo: Predlog angleških predilnic, ki pridelujejo ameriško bambaževino, naj se o Veliki noči za en teden ustavijo

vsi obrati, ni bil sprejet. Stavka v premogokopih v Yorkshire se nadaljuje. Stavka 65.000 do 75.000 delavcev. Upajo, da se bodo zastopniki delodajalcev in delojemalcev v petek v Londonu sešli k posvetovanju. — »Daily Telegraph« poroča iz New Yorka: V Ohio so v 600 premogokopih ustavili delo. 50.000 delavcev stavka, ker se delodajalci in delojemalci niso zedinili o obnovitvi mezdne pogodbe.

* **Škandal pri zgradbi vodovoda v Črnovcih.** Iz Črnovic poročajo: V zadnji tajni občinski seji je bilo predloženo poročilo stavbinskih strokovnjakov občinskega sveta o prekoračenju proračuna pri zgradbi drugega vodovoda. Iz poročila je razvidno, da je mnogo, zelo preplačanih strojev stalo toliko časa pod milim nebom, da so postali neporabni. Gradili so vodovod popolnoma proti pogodbi, mezdne seznane so ponarejali ter izvrševali druge sleparije. Občinski svet je brez debate sklenil, vsi za deveto odstopiti državnemu pravdniku, da se sklicati disciplinarno komisijo proti organom, zaposlenim pri gradbi.

* **Ekscesji pri stavki.** Iz Neapolja poročajo: V tork zvečer je prišlo med stavkajočimi pristaniškimi delavci, policijo in vojaštvom do krvavih spopadov. Delavci v ladjedelnici so za ta dan proklamirali generalno stavko, da s tem protestirajo proti odpustitvi več sto delavcev, ki so se udeležili zadnje stavke. Stavkajoči delavci so hoteli preprečiti izkrcanje pasažirske prtljage ameriškega parnika »Cleveland«. Pristaniške oblasti so poklicale na pomoč vojaštvo, ki je aretiralo enega izmed voditeljev stavke. Vojaštvo je večkrat z bajonetni napadom delavce. Stavkajoči so odgovarjali z revolverji. Na obeh straneh je bilo več oseb nevarno ranjenih.

* **Ljubavna drama.** V Cataniji se je odigrala senzacionalna ljubavna drama: Evelina Sozzi se je vračala s svojim očetom, ki je stotnik pri bersaljerih, in svojo materjo z izleta v Ognino. Kar naenkrat je revolverska krogla zadeala deklico v hrbet, ki je bila takoj mrtva. Morilec je poskusil pobegniti. Ustrelil je tudi na svoje zasledovalce, ne da bi koga zadel. Nato se je sam jvil policiji ter izjavil, da je policijski komisar dr. Artur Messina iz Pistoje. Izpovedal je, da pozna Evelino Sozzi tri leta, da jo ljubi in da tudi ona njega ljubi. Pred par dnevi mu je Evelina pisala, da ga noče več, vsled česar jo je ustrelil. Evelina Sozzi se je hotela posvetiti gledališču.

* **Gibanje italijanskih železničarjev.** Iz Rima poročajo: Gibanje železniških nastavljenecv se vedno bolj širi. Zvezni odbor poštnih in brzojavnih nastavljenecv je sklenil, da se pridruži gibanju. Vendar pa upajo, da se bo posrečel sporazum med železničarji in vlado. Popolno ustavitve obrata smatrajo za izključeno. Združene organizacije so označile 15. april za zadnji termin za izpolnitev njihovih zahtev. Socijalistični železničarski sindikat, kateremu pripada večji del nižjih uslužbenecv in ki ima svoj sedež v Ankonu, je proglasil, da bo izbruhnila stavka, če se ne dovoli 30 milijonov lir za izboljšanje plač. Naskrivno so izvršena vsa navodila stavkega vodstva, tako da se bodo ob določeni uri ustavili vsi vlakci, ki jih bodo osebe zapustilo. Kot signali bodo služile rdeče zastave in svetilke. Potniki, ki potujejo v Italijo, morejo torej računati z možnostjo, da se bodo po 15. aprilu ustavili vlakci sredi proge.

* **Zopet izseljeniška afera.** Iz Przemysla poročajo: Listi poročajo o novi izseljeniški aferi, ki se je vršila predvsem na gališko-ruski meji. Trgovci Gross je imel dalj časa izseljeniško pisarno, v obmejnih krajih pa filijale. V zadnjih letih je spravil do 18.000 vojaščin podvrženih mladencev v Ameriko. Vojno ministrstvo, ki je izvedelo za stvar, je dalo opazovati delovanje Grossovo. Dognali so, da je Gross delal sporazumno z orožništvom, ki je pustilo izseljenice pasirati mejo. Orožniški poročnik Soltyn v Sanoku je izvršil samomor, ker je bil zapleten v afero. Isto je storil neki orožniški stražmojster, ko so ga hoteli aretirati. Z Dunaja so poslali pet tainih agentov, da opazujejo delovanje Grossovo. Pri rešeriranju so iznenadili več orožnikov, ki so pospeševali izseljevanje vojaščin podvrženih mladencev. Orožnika Braverja, ki je spremljal četo takih izseljenecv in pa nekega drugega orožnika, so aretirali. Na podlagi nadaljnjih ovadb je vojno ministrstvo zahtevalo vse akte. Generalni avditor Kurylowicz je dobil ukaz, naj na podlagi materiala aretiranih deset orožnikov. Devet orožnikov so aretirali ter izročili vojaškemu sodišču v Przemyslu, dočim se je deseti, stražmojster Staff, ustrelil. Aretiranih bo še več oseb. Tudi na ogrski strani meje iskajo zadeva. Gross je pobegnil.

Telefonska in brzojavna poročila.

Občinske volitve v Gorici.

Gorica, 2. aprila. Danes je volil II. razred. V tem razredu je vpisanih 1103 volilci, od teh jih je volilo samo okrog 870. Slovenski kandidati so dobili: ravnatelj Viktor Bežek 288 glasov; zdravnik dr. Ernest Dereani 288 glasov; ravnatelj Viljem Dominko 286 glasov; trgovec Ernest Ernello 286 glasov; poslanec Josip Fon 286 glasov; oficijal Sikst Hrovatin 289 glasov; odvetnik dr. Dragotin Podgornik 287 glasov; docent dr. Bogumil Vošnjak 286 glasov. Italijanski kamoristovski kandidati so dobili 582 do 592 glasov. Za kamoriste so kot en mož glasovali kakor v III. razredu vsi Nemci in laški klerikalci. Zmagali so torej, kakor je bilo pričakovati, laški liberalci. Slovenci so se v obče prav dobro držali, volitev se jih ni udeležilo samo kaki 10 ali 11, ki so bolni ali pa odsotni.

Škandal v socijalno - zavarovalnem odseku.

Dunaj, 2. aprila. V današnji seji socijalno - zavarovalnega odseka je prišlo do ostrega konflikta med Čehi in Nemci, in sicer radi neke sprejete določbe, ki bi spremenila položaj v praški zavarovalnici proti nezgodam v prid Nemcem. Slovenski člani tega odseka (seveda klerikalci!) so glasovali za nemški predlog. Čehi so nato zahtevali reasuriranje dotičnega sklepa, sicer da bodo odsek razbili. Predsednik je sejo prekinil v svrhu, da se doseže kompromis. Seja se nadaljuje popoldne.

Časovno napredovanje častnikov in izboljšanje položaja.

Dunaj, 2. aprila. Včeraj se je tu mudil ogrski domobranski minister Hasay, in sicer radi neke naredbe, ki izide z ozirom na reformo brambnega zakona že te dni. Kakor se zatrjuje, pripravljajo vojaška uprava temeljito reformo napredovalnih razmer pri armadi in izboljšanje gmojnega stanja vojaških umirovljenecv. Predvsem se bo določilo, da naj častniki dosežejo višja poveljna mesta že v najbližjem imenovalnem terminu. To bo predvsem na korist polkovnikom-brigadirjem, ki bodo že meseca maja imenovani za generalne majorje. Častnikom se bodo plače zvišale in zagotovil časovni avanzma.

Deželni zbol dalmatinski.

Zader, 2. aprila. Ministrski predsednik grof Stürgkh je sporočil državnemu poslancu Biankiniju, da bo v najkrajšem času dal sklicati dalmatinski deželni zbor. Obenem ga je tudi obvestil, da bo vlada predložila svoj poseben načrt glede doželnoborske volilne reforme.

Dr. Nikola Mandić pri cesarju.

Dunaj, 2. aprila. Cesar je danes sprejel v posebni avdienci namestnika bosanskega deželnega poglavarja dr. Nikolo Mandića, ki se je prišel zahvaliti za imenovanje. Cesar je Mandića sprejel izredno milostno ter mu rekel, da ima vanj popolno zaupanje. To zaupanje pa si je Mandić pridobil s svojim patrijotičnim delovanjem v svoji domovini, katere blagor je tako zelo vladarju pri srcu. Kakor se zatrjuje, bo dr. Nikola Mandić v najkrajšem času imenovan za tajnega svetnika.

Žrebanje razredne loterije.

Dunaj, 2. aprila. Pri današnjem žrebanju razredne loterije so zadele te-le številke: 25.000 kron številka 34.300; po 2000 kron pa te-le številke: 8347, 9907, 48.262, 58.731, 59.323, 62.011, 70.502, 76.509, 80.839 in 93.174.

Zopet izseljeniška afera.

Przemysl, 2. aprila. Ob rusko-gališki meji odkril se je nov izseljeniški škandal. Trgovci Gross je imel že delj časa izseljeniško pisarno ter v več mejnih krajih filijalk. V zadnjih letih je baje spravil nad 18.000 nabornikov v inozemstvo. Vojno ministrstvo, ki je bilo o tej aferi obveščeno, je ukazalo nadzorovati delovanje Grossa. Dognalo se je, da je v to afero zapletenih tudi več oseb od žandarmerije, ter se je žandarmerijski stotnik v Sanoku, Soltyn, ko je izvedel, da se je vsa stvar razkrila, ustrelil. Vojno ministrstvo je dalo potem nadzorovati žandarmerijo v osumljenih krajih ter so aretirali pri tem devet žandarjev, ki so pomagali vojaškemu obvezancem k begu v inozemstvo. Žendarski četovodja Staff, k' so ga zalotili pri tem poslu, se je s službeno puško ustrelil. Tudi od ogrske strani meje se je pričela preiskava ter se pričakuje nadaljnih aretacij. Glavni krivec Gross je pobegnil.

Bosna.

Budimpešta, 2. aprila. Ogrska korespondenca »Keleti Erdősido« prinaša intervju z novim namestnikom deželnega šefa dr. Mandićem, ki

se je podal na Dunaj, da se zahvali cesarju za imenovanje. Dr. Mandić se zavaruje proti trditvi, da namerava zasledovati politiko trijalizma. Zlasti poudarja, da bo skušal zlasti ustvariti dobre odnose med prebivalci Bosne in Hercegovine ter ostalimi narodi monarhije, posebno pa hoče pokazati, da je tudi Bosna in Hercegovina važen in patrijotičen del Avstro - Ogrske.

Odlikovanje bolgarskega princa.

Dunaj, 2. aprila. Cesar je imenoval za častnega poročnika pri husarskem polku št. 11 bolgarskega princa Kirila. Imetelj tega polka je car Ferdinand. Prestolonaslednik Boris je pri tem polku častni ritmojster.

Novi solnograški nadškof.

Solnograd, 2. aprila. Danes je metropolitanski kapitelj v navzočnosti naučnega ministra Hussareka kot cesarskega komisarja volil novega nadškofa. Za nadškofa je bil izvoljen celovski škof dr. Baltazar Kaltner. Novi solnograški nadškof je star 70 let in je bil l. 1910. imenovan za naslednika umrlega celovškega škofa dr. Kahna.

Magnatska zbornica.

Budimpešta, 2. aprila. Danes ima velikaška zbornica sejo, na kateri bo razpravljala o raznih imunitetnih zadevah. Pred sejo je ministrski predsednik grof Tisza dolgo konferiral s hrvatskim banom baronom Škerlczem. V političnih krogih pričakujejo, da bo grof Tisza podal v današnji seji važno izjavo o narodnostnem vprašanju na Ogrskem.

Rusija.

Petrograd, 2. aprila. Vlada je predložila dumi zakonski načrt o armadi. Vse posameznosti ostanejo tajne. Časopisju je prepovedano, pisati o posameznostih te predloge. Oficialni naslov predloge se glasi: »Zakon o podelitvi sredstev za spopolnjenje državne obrambe.«

Obsojeni gimnazijci.

Petrograd, 2. aprila. Danes je sodišče izreklo sodbo proti onim gimnazijcem, ki so imeli pod naslovom književnega društva tajno revolucionarno organizacijo. Sodišče je obsodilo 4 obtožence na prognanstvo v Sibirijo, 2 v ječo od 1 do 2 let, enega obtoženca pa je oprostilo.

Kriza na Angleškem.

London, 2. aprila. Predvčerajšnjim je nastal radi spomenice generala Gougha nov konflikt. Mornariški minister Churchill je namreč izjavil, da se ta spomenica ni predložila celemu kabinetu, marveč samo ministrskemu predsedniku Asquithu, ki jo je nato spremenil z ozirom na mnenje kabineta. Danes je podal Churchill izjavo, da se je spomenica predložila celemu kabinetu ter je on vsled tega, da so ga večkrat klicali iz sejne dvorane, le videl, da je Asquith prečrta neke paragrafe ter spomenico spremenjen izročil vojnemu ministru Seelyju. Po njegovem mnenju pa je bil ves kabinet za te spremembe. — Posvetovanja radi zakona o homerulu se nadaljujejo. Državni tajnik Grey je dal povod, da so se pogajanja z voditelji strank zopet pričela, da se na podlagi federativnega sistema končno to vprašanje le reši.

Dogodki na Balkanu.

Nevaren položaj albanskega vladarja.

Pariz, 2. aprila. Tukajšnji listi vztrajajo pri tem, da so resnične vesti o skrajno nevarnem položaju princa Wieda. Listi zatrjujejo, da se pripravlja revolucionarna akcija proti knezu Wiedu.

Albanija.

Drač, 2. aprila. Iz južne Albanije se poroča, da so se pojavile tamkaj čete, ki jim baje načeljujejo preoblečeni grški častniki. Bati se je, da se proti tem četam organizirajo druge čete ter da pride med temi četami do krvavih spopadov.

Orijska železnica.

Belgrad, 2. aprila. Po zadržilu iz informiranih krogov Srbija ni naklonjena misli, da bi dala Avstriji kakke trgovinske koncesije za privoljenje v francoski program za rešitev vprašanja orijskih železnic.

Bolgarska.

Sofija, 2. aprila. Ministrski svet je sklenil, da se nastavi letošnji budget na 254 milijonov frankov, kar znaša za 55 milijonov več, nego lanskoo leto. Samo na vojno ministrstvo odpade od te svote 54 milijonov frankov.

Solunsko pristanišče.

Atene, 2. aprila. Pri pogajanjih srbsko - grške komisije se je določil prostor za srbsko prosto luko. Tekom enega leta bo to vprašanje definitivno rešeno. Za sedaj se je dovolilo, da se nekaj privatnih hiš spremeni v prosta skladišča in da se vpeljejo posebne varnostne odredbe zoper tihotapstvo.

Prosveta.

Slovensko gledališče. Ker je gledališka sezona 1913/14 končana, pa ni bilo doslej za eventualno novo sezono še nič mogoče skleniti, zlasti ker ni bilo mogoče doseči kakšen sporazum z visokim deželnim odborom, je gledališka komisija na svoji snočni seji sklenila sklicati enako o gledališkem vprašanju in povabiti nanjo tudi deželni odbor. Enketa se snide v soboto, dne 4. aprila 1914 ob 8. uri popoldne v mestni posvetovalnici. — V Ljubljani, dne 27. marca 1914. Za gledališko komisijo, načelnik: Etbin Kristan l. r.

Hrvatska opera. Oporzamo, da so za nočnejšo predstavo še 3 lože in za jutranjo 1 loža na razpolago. Dobe se tudi loži sedeži. — Danes se začne predstava ob 8., jutri pa ob pol 8. uri.

Ložni abonenti naj blagovolijo vzeti takoj svoje ložne vstopnice, ker se bodo sicer zaradi velikega števila reflektantov lože prodale drugam!

Gospodarstvo.

— **Mestna hranilnica ljubljanske.** Promet meseca marca 1914. 1658 strank je vložilo 700.718 K 96 v, 1511 strank je dvignilo 754.779 K 44 v. Stanje vlog 43.655.507 K 93 v. Število vložnih knjižic 30.091. V I. četrtletju 1914 se je hipoteknih in občinskih posojil izplačalo 203.153 K 47 v, vrnilo 427.201 K 66 v. Stanje posojil 34.509.176 K 09 v.

— **Ljubljanska kreditna banka.** V mesecu marcu vložilo se je na knjižice in na tekoči račun 3.853.227 kron 30 v., dvignilo pa 3.275.022 K 96 v. Stanje koncem marca 20.144.283 kron 32 v.

— **Žrebanje.** Rudolfove srečke (zadnje žrebanje). 30.000 kron ser. 2594, št. 16; 6000 kron ser. 2621, št. 1; 2400 kron ser. 365, št. 50. — **Braunšviske srečke.** 180.000 mark ser. 6299, št. 40; 13.500 mark ser. 467, št. 33; 9000 mark ser. 2631, št. 31 in 3000 mark ser. 454, št. 20. — **Tiske srečke.** 180.000 K ser. 524, št. 22; 2000 kron ser. 1489, št. 98, ser. 1590, št. 87, ser. 2577, št. 62, ser. 3119, št. 32 in ser. 4180, št. 84.

Nove zakladne nakaznice. V in-seratnem delu priobčujemo prospekt in rabilo na subskripcijo novih 4¹/₂% zakladnih nakaznic. Med občinstvom se živahno razpravlja vprašanje, kakšno obrestovanje nudi to nove zakladne nakaznice. Iz nastopne tabele je razvidno, po kako ugodnih pogojih se nudijo ti titri. Rentabilnost 4¹/₂% amort. zakladnih listov s petnajstletnim obdobjem je pri sprejemnem kurzu 95 za subskribente v posameznih letih obteka titra preračunana tako-le:

leto	obrestovanje položene glavnice (8 ¹ / ₂ %)	iz odplačila glavnice	skupaj odstotkov
1	4.737	5—	9.737
2	4.737	2.50	7.237
3	4.737	1.666	6.403
4	4.737	1.25	4.987
5	4.737	1—	5.737
6	4.737	0.833	5.570
7	4.737	0.714	5.451
8	4.737	0.625	5.362
9	4.737	0.555	5.292
10	4.737	0.500	5.237
11	4.737	0.454	5.191
12	4.737	0.416	5.153
13	4.737	0.384	5.121
14	4.737	0.357	5.094
15	4.737	0.333	5.070

Prednosti, ki jih dajo te zakladne nakaznice kapitalistom, tiče ravno v tem, da zlasti za slučaj hitrejšega odplačevanja v prvih letih rezultira izredno ugodno obrestovanje, pod vsakimi okolnostmi je pa tudi v najneugodnejšem slučaju, kakaj še koncem obtečne dobe se obrestujejo še vedno čez 5 odstotkov. Ti prvovrstni titri bodo torej pri naložbi iščočem občinstvu našli največje povpraševanje.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Ni moči zadosti opozarjati na škodljive posledice, ki lahko nastanejo z zanemarjenjem zob, tega tako važnega in neuprjivega pomočnika prebavanja. Doktor Förberg iz Stokholma navaja na to, da je pri svojih poizkusih dožgal, da 73% na boleznih caries obolenih oseb dobi to strahotno zobno bolezen zaradi slabega negovanja zob. Ni moči torej dovolj priporočati rednega čiščenja zob po vsaki jedi in predno gremo spat s staropreizkušenim in priznanim čistilom za zobe, kakor je Sargov kalodont.

Mnenje gospoda dr. G. Stamatova Sívno.

Gospod J. Serravallo Trst.

Med poizkusi, izvršenimi z Vašim Serravallovim kina - vinom z železom je nekaj slučajev, ki so vredni, da jih objavim. Zapisal sem Serravallovo kina - vino z železom gospe, ki je trpela na malokrvnosti, ki je tožila za glavobolom in breztečnostjo. Posledice so bile: prubujenje teka, izginjanje bolečin v glavi in splošno izboljšanje. Drugi slučaj se tiče deklice sedmih let, šibke rekonvalescentne po difteriji in malokrvne. Posledice so bile: splošno izboljšanje, prubujenje teka, povrnitev rdečice na ustnicah, ki so bile poprej blede. Na splošno se dosežejo s Serravallovim kina - vinom z železom jako lepi uspehi in jaz sem z njim popolnoma zadovoljen.

Sívno, 12. oktobra 1908.
Dr. G. Stamatov.

Ustna voda
KALODONT
Zobna krema

Od velikonočne nedelje 12. do 17. aprila — 6 dni!

Modra miška!

Z Madgo Lessing!

Največja in najkрасnejša učinkovita veseligrta te sezije! Neprestan bučen smeh!

Kinematograf „IDEAL“

Bay - rum s konjičkom

tvrdke Bergmann & Co, Dečin na Labi
Original vseh znamk bay-ruma, zabranjuje tvoritev prhljaja, prežgodnje osivenje in izpadanje las, jači živce in dela polne, mehke lase, poleg tega je pa krepek vteralo proti onemoglosti udov (po napornih hujah) proti revmatičnim bolečinam itd. — Vsak dan priznalna pisma! — Pazite izrecno na zalepno znamko »konjiček«. Steklenica K 2 in 4 se dobiva po lekarnah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah. 893

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dun. borze 2. aprila 1914.	Denar	Blagovni
Naložbeni papirji.		
4 ¹ / ₂ % majeva renta	82.70	82.90
4 ¹ / ₂ % srebrna renta	86.30	86.50
4 ¹ / ₂ % avstr. krona renta	82.95	83.15
4 ¹ / ₂ % ogr. krona renta	82.35	82.55
4 ¹ / ₂ % kranjsko dež. posojilo	—	89—
4 ¹ / ₂ % k. o. češke dež. banke	87.75	88.75
Srečke.		
Srečke iz l. 1860 1/2	435—	445—
„ „ 1864	675—	685—
„ tiske	—	—
„ zemeljske I. izdaje	277—	287—
„ „ II.	233—	249—
„ ogrske hipotekne	227.50	237.50
„ dun. komun.	466.50	476.50
„ avstr. kreditne	475—	485—
„ ljubljanske	58—	64—
„ avstr. rdeč. križa	51.25	52.25
„ ogr.	29.75	33.75
„ bazilika	25.50	29.50
„ turške	225—	228—
Delnice.		
Ljubljanske kreditne banke	402—	404—
Avstr. kreditnega zavoda	637.65	638.75
Dunajske bančne družbe	533.75	534.75
Južne železnice	102.80	103.80
Državne železnice	714.50	715.50
Alpine-Montan	837.75	838.75
Češke sladkorne družbe	307—	308.50
Živnostenske banke	269.75	270.75
Valute.		
Cekini	11.38	11.43
Marke	117.40	117.60
Franki	95.40	95.60
Lire	95—	95.20
Rublji	252.62	253.62

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 2. aprila 1914.

Termin.			
Pšenica za apr. 1914	za 50 kg	12.65	
Pšenica za maj 1914	za 50 kg	12.58	
Pšenica za oktober 1914	za 50 kg	11.27	
Rž za apr. 1914	za 50 kg	10.19	
Rž za oktober 1914	za 50 kg	7.81	
Oves za oktober 1914	za 50 kg	7.78	
Koruza za maj 1914	za 50 kg	6.77	
Koruza za julij 1914	za 50 kg	6.92	

Meteorološko poročilo.

Vilma nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 730 mm

Ude	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
1.	2. pop.	741.6	20.0	moč. jz.ah	jasno
„	9. zv.	740.3	11.5	sl. sz.ah	„
2.	7. zj.	738.0	6.0	sr. sv.ah	del. oblač.

Srednja večerajšnja temperatura 11.56, norm. 6.9° Padavina v 24 urah m.m. 0.0.

Zahvala.

Za vse blage dokaze iskrenega sočutja povodom prerane izgube našega iskreno ljubljene sina brata in svaka, gospoda

Josip Počivalnika

bančnega uradnika

bodi izrečena naša najpriskrnejša zahvala zlasti pa slav. ravnateljstvu ljubljanske kreditne banke in gosp. kolegom.

Osobito se zahvaljujemo nadalje gosp. dr. Pavel Abramoviču za veliko požrtvovalnost, s katero je olajšal trpljenje pokojnikovo. Nadalje bodi izrečena hvala prečast. gosp. franč. župniku P. Hugolinu Sattnerju za tolažilne obiske kakor tudi šenpeterskemu kaplanu gosp. Vrhovcu za zadnjo popotnico.

Prisrčna hvala tudi Sokolu I. za častno udeležbo in Glasbeni Matici za gniljive žalostinke pod osebnim vodstvom gosp. prof. Hubada ter vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja na krsto pokojnikovo. 1267

Tudi vsem onim ostalim prijateljem in znancem, ki so blagodejno pokojnika srremlili do preranega groba naša najtoplejša zahvala.

LJUBLJANA, 2. aprila 1914.

Žaluoči ostali.

Hišnik

ali hišnica brez otrok se sprejme s 1. majem t. l. 1266

Zelaziti se je v pisarni F. Sumpičič, Bleiweisova cesta št. 18, I. nadstropje.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 drž. zak. z dodanim

tlakovnim zakonom

z dne 17. dec. 1862 št. d. z. ex 1863 in drugimi novejšimi zakoni kazenskopravnega obsega.

V platno vezan 6 K, po pošti 6 K 20 v. h.

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Važno za gostilničarje in kavarnarje!

Nameštevalni urad „Zveze češko-slov. gostilničarskih nameštencev“ v Trstu, Belvedere 7, priporoča dobro izučeno, jezikov zmožno osebo, brezplačno.

Primorski učitelj, neoženjen, 18 let

stanovanje

event. hrano za 3 mesece.

Naslov: Volko, Opčino - Trst.

Lepa onozadstropna

HIŠA

z dobro ideo trgovino, trafiko in gostilno se takoj ugodno proda. Prav lepa bodočnost, ker se bode tukaj v kratkem železnica gradila. 1248

Kje, pove upravn. »Slov. Narod«.

Čebelni med

iztrčan, zajamčeno prirodno pristen, akacijev ali lipov, razpošiljanje franko v pločevinastih škaticah po 5 kg po povzetju za K 8-50. Preprodajalcem pošljemo vzorce in ponudbe. Izvoz medu (Ungarischer Honig - Export) BALATONFÖKAJAR, (Ogrsko)

Brezplačno

pošljem vsakemu svoj veliki, bogato ilustrirani glavni katalog s čez 4000 slikami solidnega, dobrega in cenega blaga vseh vrst.

C. in kr. dvorni dobavitelj
Jan Konrad,

razpošiljalnica glasbil Most št. 441.

Deška vijolina brez loka 4/4 velika, z ožganimi poliranimi tili K 580. Finejšje izvršitve po K 650, 760, 9— itd. Loka za gosli K —90, 1-10, 1-50. Brez rizika. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošiljanje po povzetju.

Za moške in ženske.

Brez vbrizgavanja

v nekaj malo dneh celo najbolj zanemarjene toke **boleznj sečne** celi ozdravi

Ursin - Tecton.

1 škaticla s 100 kroglicami K 5—.

Za popolno ozdravljenje zadostujeta 2 škaticli. Izdovalec: The Ursin Chemical Co., London.

Naroča se v glavni zalogi:

E. LEDERER, lekarnar,

BUDAPEŠTA IV., Museumring 21.

pristni kaučukov podpetnik

Sifilitiki!

Pojasnilno brošuro o hitremjenju in temeljitom ozdravljenju brez motenja poklica, brez ponovitve, brez živega srebra in drugih strupov, brez vbrizgavanja, brez škodljivih postranskih učinkov razpošilja za 20 h za poštino v zaprti kuverti brez kakakega natiska dr. med.

H. Seemann, Sommerfeld 83 (Lausitz)

STANOVANJE

z 1 sobo in kuhinjo v mestu ali predmestju Ljubljane se išče.

Ponudbe pod „A. B. 1046“ na upr. »Sl. Nar.«

Sprejemem takoj dva

mizarska pomočnika

in enega
učenca.

J. Kralj, mizarski mojster v Slov. Gradcu, Štajersko. 1257

Slovenski zavod.

Sanatorij „Mirni dom“

pošta Gornja Kungota pri Mariboru

za notranje in živčne bolezni.

Celo leto odprto, zmerne cene. Govori se slovensko. Pojasnila daje dr. Fr. Čeb.

Ne odlašajte

dlje in pišite še danes po moj bogato ilustrirani, 4000 podob obsegajoči glavni katalog, ki se vsakomur pošlje gratis in franko.

C. in kr. dvorni dobavitelj

Jan Konrad, razpošiljalnica, Most 446, Češko
Niklajsta žepna ura K 3-90, 5—, srebna ura K 8-40, niklajsta budilka K 2-90, ura na nihalo K 9—, ura s kukavico K 8-50, harmonike K 5—, gosli K 5-80.

Razpošiljanje po povzetju. Brez rizika.

Zamena dovoljena ali denar nazaj!

Proda se

gostilna

z gospodarskim poslopljem, stavbeno parcele, travniki, njive v Ljubljani blizu Dolenjskega kolodvora in gozdi na Goloven.

Poizvedbe pri upavništvu »Slov. Narod«. 702

Pozor! Pozor!

50.000 parov čevljev.

4 pari čevljev samo 8 K frko.

Ker je več velikih tvornic ustavilo plačila so me poverili, naj velik odstavek čevljev mnogo pod izdelovalnimi stroški spravim v denar. Prodam torej vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trakove, usnje rjavo ali črno, galos, z zbitimi podplati, veelegantni, najnovejša oblika, velikost po številkah. Vsi 4 pari samo 8 K. Razpošiljanje po povzetju. 1258

S. Urbach, izvoz čevljev, Krakov št. 61.

Zamena dovoljena, tudi denar nazaj.

V varstvo in negovanje usnja, proti mokroti in dežju, je samo

Erdal

krema za čevlje.

Berson

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Reservni fond K 60,700-700-16 — izplačane odškodnine in kapitalitje K 120,000-304-25
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsehstrzi slovensko-narodno upravo.
Vse poslovanje dopuščajo
Generalno zastopstvo v Ljubljani
v Gosposki ulici št. 12.

PROSPEKT.

C. kr. avstrijske 4½% davka proste amort. državne zakladne nakaznice

od leta 1914,

**nominale K 396,600.000 — mark 337,110.000 — frankov 416,430.000 —
hol. goldinarjev 199,886.400,**

razdeljene v 15 serij ter plačljive v 15 letih ob vsakoletnem izžrebanju ene serije.

Na podlagi cesarskega odloka z dne 22. marca 1914, drž. z. št. 70 se bodo izdale od c. kr. finančnega ministrstva 4½% davka proste amort. državne zakladne nakaznice v nominalnem znesku K 396,600.000 — = mark 337,110.000 — = frankov 416,430.000 — = hol. goldinarjev 199,886.400 — ter se uporabi njih znesek za investicije državnih železnic in za pokritje prispevka k izvanrednim potrebščinam, ki so bile dovoljene s sklepi delegacij XII in XIII z dne 20. oktobra 1912 in V do XV z dne 30. decembra 1913. Državne zakladne nakaznice se glase na imetnika ter so razdeljene na 15 serij po K 26,440.000 — = mark 22,474.000 — = frankov 27,762.000 — = hol. goldinarjev 13,325.760 in izvršene v

1.200	odstavkih	à	K 20.000	=	m 17.000	=	frankov 21.000	=	hol. gold. 10.080
6.000	„	à	„ 10.000	=	„ 8.500	=	„ 10.500	=	„ 5.040
9.000	„	à	„ 5.000	=	„ 4.250	=	„ 5.250	=	„ 2.520
48.000	„	à	„ 2.000	=	„ 1.700	=	„ 2.100	=	„ 1.008
102.000	„	à	„ 1.000	=	„ 850	=	„ 1.050	=	„ 504
72.000	„	à	„ 500	=	„ 425	=	„ 525	=	„ 252
168.000	„	à	„ 200	=	„ 170	=	„ 210	=	„ 100:80

označenih s serijami in številkami in na posamezne serije razdeljenih po predstojem razmerju.

Papirji imajo datum 1. aprila 1914 in faksimilirane podpise vodje c. kr. finančnega ministrstva, obeh višjih uradnikov c. kr. blagajne državnih dolgov ter podpise predsednika in enega člana državnozborske kontrolne komisije državnega zbora.

Državne zakladne nakaznice se obrestujejo po 4½% na leto, v poluletnih obrokih, plačljivih 2. januarja in 1. julija vsakega leta za nazaj ter imajo 31. obrestnih kuponov. Prvi kupon, plačljiv 1. julija 1914 in zadnji, plačljiv 1. aprila 1929, veljata le za četrta leta, dočim je ostalih 29 polletnih ter plačljivih 2. januarja in 1. julija.

Posojilo se vrača z nominalnim zneskom in se amortizuje letno 1 serija, tako da je tekom 15 let celo posojilo izžrebano. Žrebanja se vrše 1. aprila vsakega leta, oziroma če je ta dan nedelja ali praznik, prvi prihodnji delavnik; prvo žrebanje se vrši 1. aprila 1915; izplačilo izžrebane serije se vrši potem 1. julija istega leta. Zadnji del kapitala pa se izplača brez žrebanja 1. aprila 1929. Z dnevnim zapadlosti izžrebanega papirja preneha tudi njega obrestovanje.

C. kr. finančno ministrstvo ima pravico žrebanje kadarkoli pospešiti ali pa čeli še ne izžrebani znesek posojila vrniti v nominalnem znesku ob trimesčni odpovedi. Izžrebane serije kakor tudi seznamke restantov se naznanijo vsako leto v listih, spodaj označenih.

Obresti kakor tudi kapital državnih zakladnih nakaznic se izplačujejo brez odbitka obstoječih ali bodočih avstr. davkov, kolkov in pristojbin.

Obrestni kuponi zastarajo 6 let po dospelosti, izžrebane ali odpovedane zakladne nakaznice pa 30 let po dnevu, določenem za izplačilo.

Imetnik obresti lahko proti izročitvi zapadlih obrestnih listov dvigne po svoji volji pri c. kr. blagajnici državnih dolgov na Dunaju v kronah, na Nemškem za kose, ki imajo nemški kolek v nemških markah pri plačilnicah, ki se naznanijo, v Švici v frankih, na Holandskem pa v holandskih goldinarjih.

Glavnica se vrača proti vrnitvi zapadlih državnih zakladnih nakaznic po izbiri lastnika pri c. kr. blagajnici državnih dolgov na Dunaju v kronah, na Nemškem za kose, ki imajo nemški kolek v nemških markah pri plačilnicah, ki se naznanijo, na Holandskem za kose s holandskim kolekom v holandskih goldinarjih, v Švici za kolekovane kose v frankih. Vsa naznanila, ki se nanašajo na to posojilo se razen uradne Wiener Zeitung priobčijo v najmanj enajstero inozemskih časopisih, med temi v dveh berlinskih eden njih Deutscher Reichsanzeiger, enem draždanskem, enem frankfurtskem, enem hamburškem, enem lipskem, enem monakovskem, enem haselskem, enem ženevskem, enem curiškem in enem amsterdanskem časopisu.

Na Dunaju, meseca aprila.

Vodja c. kr. finančnega ministrstva: **Engel s. r.**

Poziv k podpisovanju.

Z ozirom na predstojeci razglas Nj. Ekselence gda. voditelja c. kr. finančnega ministrstva se v subskripcijo razpisuje znesek

nominale 396,600.000 kron
davka prostih 4½% nih avstrijskih amort. drž. zakladnih nakaznic iz leta 1914.

Subskripcija, na katero se prejemajo prijave od 2. aprila 1914 naprej, bo končana

v torek, dne 7. aprila 1914 ob 12. uri opoldne.

Znamenjovanja se v tuzemstvu sprejemajo pri nastopnih mestih: C. kr. poštna hranilnica na Dunaju; Angloavstrijska banka, Dunaj; Dunajsko bančno društvo, Dunaj; C. kr. priv. splošni avstr. Zemljiškokreditni zavod, Dunaj; C. kr. priv. avstr. Kreditni zavod za trgovino in obrt, Dunaj; Splošna depozitna banka, Dunaj; Nižjeavstr. eskomptna družba, Dunaj; C. kr. priv. Banka avstrijskih dežel, Dunaj; C. kr. priv. bančna in menjalnična d. družba „Merkur“, Dunaj; banka S. M. pl. Rothschild, Dunaj; banka „Union“, Dunaj; C. kr. priv. splošna Prometna banka, Dunaj; Jadranska banka, Trst; Banca Commerciale Triestina, Trst; Banka za Gornjeavstrijsko in Salcburško, Linc; Bilsko-Bialska eskomptna in menjalniška banka, Bilsko; Češka eskomptna banka, Praga; Češka industrijska banka, Praga; C. kr. priv. češka banka Union, Praga; Gališka banka za trgovino in industrijo, Krakov; Industrijska banka za kraljestvo Galicija in Vladimirija z velikim vojvodstvom Krakovskim, Lvov; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana; Deželna banka kraljestva Češkega, Praga; Deželna banka kraljestva Galicija in Vladimirija z velikim vojvodstvom Krakovskim, Lvov; C. kr. priv. Moravska Eskomptna banka, Brno; Moravsko-Ostravska trgovinska in obrtna banka, Moravska Ostrava; Avstr. Industrijska in trgovska banka, Dunaj; C. kr. priv. Štajerska eskomptna banka, Gradec; Ustredni banka českých spořitelů, Praga; Dunajska Lombardna in eskomptna banka Dunaj; Centralna banka nemških hranilnic, Praga; Živnostenská banka, Praga in njih podružnice med povsod navadnimi poslovnimi urami.

Za subskripcijo veljajo sledeči pogoji:

1. Subskripcijski kurz znaša 95% več 4½% tekoče kosovne obresti od 1. aprila 1914 do dneva prevzetja.
2. Subskripcija se vrši s prigrasnicami, ki so pri določenih prijaviščih zastoj na razpolago. Subskripc. zavodi so upravičeni, določiti znesek vsake posamezne dodelitve.
3. Kot kavcijo je položiti 5% od nominalnega podpisane zneska in sicer v gotovini ali papirjih po dnevnem kurzu in v efekti, ki jih določi dotično subskripc. mesto.
4. Dodelitev subskribiranih zneskov se bode izvršila čimprej in se subskribenti o tem obveste. Morebitni presegaajoči znesek kavcije se potem subskribentu takoj vrne.
5. Dodeljeni znesek je vplačati: a) pri zneskih do vstevši K 5.000 — 20. aprila t. l. v polnem znesku.
b) pri zneskih nad K 5.000 — dne 20. aprila 40%, dne 5. maja 30% in dne 20. maja ostanek.

Pri plačilu ostanka se obračuna tudi kavcija.

6. Za kose, vezane na 6 mesecev je dovoljena nagrada 10. h.

7. Prijave na določene odstavke se vpoštevajo v kolikor so v soglasju z interesi drugih znamovalcev.

8. Prevzetje papirjev se vrši pri istem zavodu, kjer se vrši subskripcija.

9. Do izgotovljenja definitivnih komadov dobe subskribenti začasna potrdila, ki se jim pozneje pri istih zavodih brezplačno zamenjajo za definitivne komade.

Za izvedbo subskripcij pri c. kr. poštnohraniščnem uradu na Dunaju in od tega za sprejem subskripcij poverjenih nabiralnic (c. kr. poštni uradi) veljajo od c. kr. poštnohraniščnega urada posebno naznanjene modalitete.

Na Dunaju, aprila 1914.

C. kr. poštna hranilnica na Dunaju; Angloavstrijska banka, Dunaj; Dunajsko bančno društvo, Dunaj; C. kr. priv. splošni avstr. Zemljiškokreditni zavod, Dunaj; C. kr. priv. avstr. Kreditni zavod za trgovino in obrt, Dunaj; Splošna depozitna banka, Dunaj; Nižjeavstr. eskomptna družba, Dunaj; C. kr. priv. Banka avstrijskih dežel, Dunaj; C. kr. priv. bančna in menjalnična d. družba „Merkur“, Dunaj; banka S. M. pl. Rothschild, Dunaj; banka „Union“, Dunaj; C. kr. priv. splošna Prometna banka, Dunaj; Jadranska banka, Trst; Banca Commerciale Triestina, Trst; Banka za Gornjeavstrijsko in Salcburško, Linc; Bilsko-Bialska eskomptna in menjalniška banka, Bilsko; Češka eskomptna banka, Praga; Češka industrijska banka, Praga; C. kr. priv. češka banka Union, Praga; Gališka banka za trgovino in industrijo, Krakov; Industrijska banka za kraljestvo Galicija in Vladimirija z velikim vojvodstvom Krakovskim, Lvov; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana; Deželna banka kraljestva Češkega, Praga; Deželna banka kraljestva Galicija in Vladimirija z velikim vojvodstvom Krakovskim, Lvov; C. kr. priv. Moravska Eskomptna banka, Brno; Moravsko-Ostravska trgovinska in obrtna banka, Moravska Ostrava; Avstr. Industrijska in trgovska banka, Dunaj; C. kr. priv. Štajerska eskomptna banka, Gradec; Ustredni banka českých spořitelů, Praga; Dunajska Lombardna in eskomptna banka, Dunaj; Centralna banka nemških hranilnic, Praga; Živnostenská banka, Praga; in njih podružnice.

Telefon št. 18.

Leta 1878, ustanovljena deželna družba

Telefon št. 18. 129

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Jabolčnik

iz najboljših leg Štajerskega, čist prirodno pristen, od 100 litrov naprej, liter po 20 vin. po povzetju razpošilja Juri Jož. Stelcer, Weizeldorf pri Gradcu.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin belgam Rila Vaših kurjih očes, bradavic, otiščancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin. Cena lončka z garancijskim pismom 1 K 3 lončki 2-50 K. Lomeny, Kaschau (Kassa) L. Postl. 12/736 Ogrsko. 628

Najcenejši nakup otroških vozičkov

pri trdk

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13—18. Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mazilo za lase.

Varstvena znamka NEYOPIR napravi g. Ana Križaj v Sp. Šiški pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborna sredstvo za rast las. Za gotovost se jamči. Spričevala na razpolago.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo: Krasne

BLUZE

krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna trdika:

M. Krištofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah

in krstni opravi.

RADIUM

STRAPAZ-IN TKANINE

tovarne B. SPIEGLER in SINOVI Hronov so izdelane iz najfinejša Amerika-preč, ter v lepoti in trpežnosti ne-prekosljive. Imajo prednost, da ostanejo v perilu snežnobeke ter so znatno ceneje kot konkurenčni izdelki. Dobivajo se v poljubni širjavi in debelosti za vsakovrstno živотно ali posteljno perilo

v manufakturni trgovini

J. CIUHA, LJUBLJANA

Pod Trančo.

Zahtevajte vzorce za pralne preizkušnje.

Najboljše blago!
Stalne cene.

Modne potrebščine za gospode

kakor:

klobuki, cilindri, slamniki, čepice, ovratniki, zapestnice, kravate, naramnice, žepni robci, nogavice, palice l. t. d.

priporoča

:: v največji izbiiri vedno najnovejše ::

modna in športna trgovina

P. Magdič, Ljubljana,

:: nasproti glavne pošte. ::

Učiteljiščnik

išče mesta domačega učitelja.

Cenjene ponudbe sprejema pod „Učiteljiščnik“ upr. »Slov. Naroda«.

Strojniki - kurjač

jako vesten in pošten išče službo v mestu ali na deželi. Pismene ponudbe pod „Strojniki - kurjač / 1229“ na upravn. »Slov. Naroda« 1229

Polenovka

na poseben način namočena (specialiteta) se dobiva ves nost pri Josipu Pollaku, trgovcu, Sv. Petra cesta št. 6 v Ljubljani.

Priporoča se naročila si dati pravočasno rezervirati.

Na zahtevo se dobi tudi navodilo, kako naj se okusno pripravi.

Kavarna J. Zalaznik

priporoča vsem ljubljancem in gostom z dežele

najboljši zajtrk

kakor priznalo dobro

belo kavo, čokolado, kakao, čaj, fine likerje in najfinejše pecivo.

Popravila.

Modni salon

Stuchly - Maschke

LJUBLJANA

Zidovska ulica 3.

Prodaja damskih in otroških klobukov. — Zalni klobuki.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

KUC

zdravniško priporočeno kraljevo vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 480. — Edina zaloga:

Br. Novakovič,

veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale,

Malage, Konjaka, žganja itd.

LJUBLJANA

Otvoritev cvetlične trgovine.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril s 1. marcem

na Mestnem trgu št. 11. cvetlično trgovino.

Priporočam se za izdelovanje vencev, šopkov ter sploh za vse v to stroko spadajoča dela. — Solidna postrežba. — Zunanja naročila točno.

Z velespoštovanjem

Anton Ferant,

umetni in trg. vrtnar, Ljubljana Ambrožev trg 3.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani

reg. zadruga z om. zavezo

Šelenburgova ul. 4.

Šelenburgova ul. 4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Obrestuje hranilne vloge po

5%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje zadruga sama.

Dovoljuje izposojila proti zadostnemu poroštvo svojim članom. Trgovcem, obrtnikom in zadrugam, ki postanejo člani, so eskontujejo menice in vnovčujejo fakture.

Uradne ure vsak dan od 8. do 12. in od 3. do 5. ure, ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8. do 1. ure popoldne.

Spomladne modele

za dame in deklice priporoča trdika

A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo 19.

Za gospode in dečke

največja izbora

oblek in površnikov

najnovejšega kroja. Priznana najnižje cene.

Solidna postrežba!

Solidna postrežba!